

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA OBSAHU KONCEPCE STÁTNÍ PODPORY SPORTU V ČESKÉ
REPUBLICCE VE VZTAHU K POHYBOVÉ REKREACI OBYVATEL ČR NA
ÚROVNI OBCÍ S POČTEM OBYVATEL 5-10 TISÍC

Diplomová práce

(magisterská)

Autor: Bc. Pavla Halásková, Rekreatologie

Vedoucí práce: Mgr. Jana Vašíčková PhD.

Olomouc 2012

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Bc.Pavla Halásková

Název diplomové práce: Analýza obsahu koncepce státní podpory sportu v České Republice ve vztahu k pohybové rekreaci obyvatel ČR na úrovni obcí s počtem obyvatel 5-10 tisíc

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jana Vašíčková PhD.

Rok obhajoby diplomové práce: 2013

Abstrakt: Diplomová práce se zabývá aktuálními problémy soudobé společnosti ve smyslu zachování zdraví občanů České Republiky. Hodnotí obec Nové Město nad Metují z hlediska způsobu podpory péče o zdraví, respektive provozování pohybových aktivit, ovlivňujících pozitivně zdraví občanů. Analyzuje koncepční materiály zabývajícími se sportem a jejich aplikaci v praxi. Nástrojem hodnocení je evropská směrnice pro zlepšování infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách, která je metodickým výstupem projektu IMPALA. Při zjištění nedostatků navrhuji první kroky k nápravě.

Klíčová slova: municipalita, zdraví, infrastruktura, pohybová aktivita, strategie

Tato práce vznikla v rámci projektu Posílení odborného potenciálu výzkumných týmů v oblasti podpory pohybové aktivity na Univerzitě Palackého (CZ.1.07/2.3.00/20.0171)

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Bc. Pavla Halásková

Title of the master thesis: Analysis of the content of state sport support in the Czech Republic in relation to physical recreation of the Czech population in municipalities with a population of 5-10 thousands.

Department: Department of Recreology

Supervisor: Mgr. Jana Vašíčková PhD.

The year of presentation: 2013

Abstract: The thesis is focused on current problems of our society in a way of health promotion of Czech citizens. The town Nové Město nad Metují is assessed in respect of way of support health care, more precisely practising physical activities, which have positive effect on health of its inhabitants. It analyses strategic documents for sport and its application in practice. As a tool of assesment served Proposed European Guidelines – Improving Infrastructures for Leisure-Time Physical Activity in the Local Area, which is the product of the project IMPALA. If there are some imperfections, I will propose first steps to improve.

Keywords: municipality, health, infrastructure, physical activity, strategy

This paper was supported by the ECOP project „Strengthening scientific potential of the research teams in promoting physical activity at Palacky University“ reg. No. CZ.1.07/2.3.00/20.0171. I agree this paper to be lent within the library service.

INVESTMENTS IN EDUCATION DEVELOPMENT

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Jany Vašíčkové PhD., uvedla jsem všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne: 23.4.2013

.....

Děkuji Mgr. Janě Vašíčkové PhD. za pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování diplomové práce. Dále děkuji Mgr. Václavu Kupkovi z MÚ v Novém Městě nad Metují za poskytnutí infomací a dokumentů, jež byly klíčovými pro vypracování diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	7
2	Přehled poznatků	9
2.1	Životní styl a kvalita života.....	9
2.2	Zdraví	13
2.2.1	Zdraví ve společnosti.....	15
2.2.2	Zdravotní stav obyvatel České Republiky.....	18
2.3	Pohyb a pohybová aktivita	23
2.3.1	Tělesná výchova.....	23
2.3.2	Pohybová (tělocvičná) rekreace.....	24
2.3.3	Sport	25
2.4	Koncepce sportu na úrovni Evropské Unie	27
2.5	Koncepce sportu na úrovni ČR	30
2.6	Koncepce sportu na úrovni města Nové Město nad Metují	32
3	Cíle a úkoly	36
4	Metodika	37
4.1	Popis a charakteristika zkoumané oblasti	37
4.2	Použité metody a techniky	40
5	Výsledky	44
5.1	Analýza obsahu koncepce státní podpory sportu v ČR.....	44
5.2	Analýza sportovních organizací podporovaných městem Nové Město nad Metují.....	47
5.3	Přehled infrastruktur pro VČPA využívaných podporovanými organizacemi.....	57
5.4	Rozhovor.....	89
6	Diskuse	94
7	Závěry.....	98
8	Souhrn	100
9	Summary	101
10	Referenční seznam.....	102
11	Přílohy.....	105

1 Úvod

Lidské priority. Především záleží na věku. Pokud se budeme dotazovat teenagera na jeho priority v životě, možná nám řekne, že na prvním místě je láska, nebo peníze či v lepším případě vzdělání. Pokud se zeptáme člověka ve středním věku, patrně řekne rodina, jistota zaměstnání nebo bydlení. Pokud se zeptáme seniora, pak rozhodně na prvním místě uvede zdraví. Proč dojde na „zdraví“ až v pozdním věku? Proč pro nás není důležité již od dětství. Asi proto, že dítě většinou problémy se zdravím nepocítuje, je pro něho samozřejmostí, kterou se nemusí zabývat. Když si lidé popřejí k narozeninám, jmenují na prvním místě právě zdraví, a tak by to mělo být i v životě. Mnoho lidí problém zdraví podceňuje a krátí si délku kvalitního života.

Co tedy zdraví člověka bezprostředně ovlivňuje? Vycházejme z toho, co je pro člověka přirozené, co bylo od pradávna přirozenou součástí jeho života. Pohyb byl od pradávna klíčem k přežití. Kolik pohybu měli lidé coby lovci a kolik ho mají dnes? Tento rozdíl se musí nutně projevit. Pokud pohyb není přirozenou součástí našeho života, měly bychom ho zařazovat systematicky. Ideálně využít k provozování pohybové aktivity našeho volného času, za předpokladu možnosti využití vhodných podmínek a prostředků. Každý z nás má jinou představu o pohybové aktivitě (lišíme se věkem, pohlavím, zdravotním stavem) a s tím také souvisí odhodlání ji realizovat.

Současný zdravotní stav populace má zhoršující se tendenci. Životní úroveň obyvatel naší země se mění k lepšímu a díky tomu se náš život stává konzumním. Jinak řečeno: lidé mají více finančních prostředků, kterými se snaží uspokojit své potřeby, a proto více nakupují potraviny, spotřební zboží, elektroniku, dopřávají si jízdu vlastním autem, atd. Často se k tomu ještě přidá sedavé zaměstnání, protože na vše jsou dnes stroje. Neboli, kdo dnes půjde okopávat zeleninu na poli, kdo bude chodit na

poštu nebo do banky, když si vše může vyřídit přes internet či dokonce nechat dovézt až do domu? Pokrok s sebou nese řadu negativních zdravotních dopadů na člověka. Ale i s tím se lidé naučili vypořádat. Jíte příliš sladké a kazí se vám zuby? Stačí si koupit vhodný zubní kartáček a pastu a je po problému. Nebo vás snad trápí nějaké to kilo navíc? Dejte si před jídlem pár tabletek a váhový úbytek je zaručen. Máte problémy se zažíváním? Proč hned upravovat stravu, opět vítězí pilulka. Ale co nám reklama předepíše na zvýšený krevní tlak, obezitu, cukrovku, migrény, chronickou únavu, deprese apod. Tady nezbývá než navštívit lékaře. Proč to nechat dojít tak daleko? Copak nás nikdo včas a dostatečně neinformoval, jak se svým zdravím zacházet? Jak si ho udržet? Otázkou zůstává, jestli tento úkol přisuzovat především rodině (primární sociální skupině) nebo škole (organizaci zřizované státem)? Obě instituce mají svůj zásadní podíl na formování postoje k vlastnímu zdraví a k odpovědnosti za něj.

Stát by měl o své občany pečovat, neboť je v jeho zájmu mít dostatek pracujících občanů platících daně. Podmínkou dobře a dlouho pracujících občanů je jejich dobré zdraví. A právě systém podpory zdraví z hlediska pohybové rekreace mě zaujal a stal se tématem diplomové práce. Práce se zabývá posouzením vztahu občan – obec z hlediska vhodných podmínek pro péči o své zdraví, respektive podmínek k provozování pohybových aktivit, pozitivně ovlivňujících naše zdraví.

Motto: „Když chybí zdraví, moudrost je bezradná, síla je neschopná boje, bohatství je bezcenné a důvtip bezmocný.“ (Herakleitos z Efezu)

2 Přehled poznatků

2.1 Životní styl a kvalita života

Životní styl nebo také způsob, je v současné společnosti hojně používaným pojmem. Rozdíl mezi stylem a způsobem, je v počtu osob, kterých se týká. „Životní způsob vyjadřuje souhrn, strukturu a dynamiku všech životních činností členů skupiny (třídy nebo populace). Jsou v něm zahrnuty všechny sféry a způsoby lidské aktivity, stejně jako podmínky jejich realizace, vztahů lidí ve společnosti a jejich individuální proměnlivost“ (Hodaň & Dohnal, 2008, 84). Budeme-li se zabývat jednotlivcem, pak hovoříme o jeho životním stylu. Tady by měla fungovat vazba mezi společenskou či skupinovou normou, ideálem a skutečností. K formování životního stylu dochází na základě systému společenských hodnot. Klade-li společnost důraz na životní pohodu a zdraví, pak právě to je základním kamenem pro tvorbu životního stylu každého člena. S tímto fenoménem lze pak patřičně nakládat a společnost cíleně formovat správným směrem. „Aniž si to člověk uvědomuje, jeho životní styl se postupně, dlouhodobě, neuvědoměle a spontánně vytváří a ve své základní podobě je výsledkem vztahu realizovaných sociálních rolí a prostředí, ve kterém člověk žije“ (Hodaň & Dohnal, 2008, 93).

Životní styl a kvalita života je v současné společnosti diskutované téma. Lidé žijí svůj život jen jednou, a proto jim záleží na jeho kvalitě. Kvalita života má, podle Payna (2005), znamenat dobrý a smysluplný život, přinášet pocit štěstí a společenské blaho.

Ukazatele kvality života podle Hodaň (2008) jsou:

- Životní prostředí
- Zdraví a nemoc

- Bydlení a rekreace
- Mezilidské vztahy
- Volný čas
- Sociální a technický charakter práce
- Možnost podílet se na řízení
- Osobní a kolektivní bezpečnost
- Sociální jistota
- Občanské svobody

To co, bezprostředně kvalitu života a životní styl ovlivňuje a definuje, jsou podle Hodaně (2008) životní podmínky:

- Přírodní prostředí (geografický a ekologický rozměr)
- Genetický a demografický základ populace
- Stupeň technického rozvoje společnosti
- Systém sociálních, ekonomických a politických vztahů
- Bohatství společnosti (rozdělení chudoby a bohatství)
- Světový názor a náboženství (ideologie)
- Úroveň sociálně patologických jevů

„Životní styl je charakterizován jako soustava činností ve všech sférách života, jako tvorba a způsob uspokojování životních potřeb, soustava všech sociálních a životních vztahů a systém všech životních hodnot a idejí, podmiňující jednotlivé činnosti.“ (Hodaň & Dohnal, 2008, 96). Další hodnotnou a přece odlišnou definici uvádí Slepíčková (2005, 41): „Životní styl lze charakterizovat jako paletu prakticky všech lidských aktivit od myšlení, přes chování až po jednání a takové, které zaujímají v životě

trvalejší místo, většinou se opakují, jsou typické a předvídatelné. Nejčastěji se posuzuje podle názorů, postojů a chování“.

Životní styl tedy pokrývá celý náš život a rozhoduje o jeho kvalitě a i o kvalitě nás samých. Za optimální životní styl lze považovat ten, který umožňuje uspokojení všech našich potřeb. Životní styl se vytváří v průběhu života na základě interakce s okolím – výchova, sociální prostředí, ekonomické podmínky, kulturní zvyklosti, a jiné. Velmi tedy záleží na tom, jak „kvalitní“ je naše okolí, v jaké rodině vyrůstáme, jaké návyky si z ní odnášíme. Záleží i na tom, jaké možnosti nám okolí nabízí. Máme-li dostatečný prostor k seberealizaci.

Pohyb jako součást životního stylu

Typickým přirozeným projevem života je pohyb. Pro živočišnou říši je pohyb prostředkem k získání potravy a potrava zdrojem energie pro pohyb. Tento princip je funkční po tisíce let a biologické procesy organismu jsou mu maximálně přizpůsobeny. „Potřebě uhájit holou biologickou existenci odpovídaly i složitě propojené neurohumorální regulace životně důležitých funkcí. Jejich cílem byla mobilizace energie a její rychlý transport do těch orgánů, které byly z hlediska biologické existence člověka limitující“ (Stejskal, 2004,11). Problém současného života člověka však přichází v momentě, kdy je tento jednoduchý princip narušen. Život člověka v dnešní době je ovlivněn technickou vyspělostí společnosti. Fyzická práce je nahrazována prací duševní. „Doba a životní podmínky se změnilly na základě technické vyspělosti a konzumního chování. Právě proto se velmi významnou oblastí životního stylu stávají objem, obsah, intenzita a frekvence pohybových činností, které jsou jedním

z nejdůležitějších předpokladů zdatnosti, výkonnosti a zdraví člověka“ (Hodaň, 2008, 98).

Do chování člověka se většinou promítá vnitřní motivace a hodnotová orientace. Postoje a názory jedince mohou být v rozporu s jeho chováním. Mnoho lidí ví a ztotožňuje se s názorem, že pohyb má pozitivní účinky na lidské zdraví, ale ne všichni jej budou proto provozovat. Ačkoliv Hodaň a Dohnal (2008) uvádí, že rozlišovat životní styl pomocí přívlastků (na venkovský, nezdravý, americký, konzumní apod.) není vhodné, je s oblibou zmiňován tzv. sedavý životní styl. Omezená pohybová aktivita v zaměstnání se přenáší mnohdy i do volného času. Psychické napětí a nedostatek pohybu ještě více snižuje aktivitu člověka a ten je ochoten pouze pasivně přijímat (televize, počítač, apod.). Aktivní životní styl je v současnosti propagován především u sociální skupiny seniorů, neboť právě tato skupina lidí se, podle výsledků Světové zdravotnické organizace (WHO, 2012), dožívá stále vyššího průměrného věku. A právě proto je třeba, aby se prodlužovala společně s věkem i kvalita jejich života.

Životní styl je něco, co můžeme ovlivňovat, měnit v případě, že nejsme spokojeni s některou z jeho součástí. Máme-li důvod ke změně, pak už stačí jen pevné odhodlání změnu realizovat.

„Pravidelné cvičení i přirozená (obvyklá, habituální) pohybová aktivita jsou spolu s přiměřeným příjmem energie nejlepším, nejbezpečnějším a ekonomicky nejméně náročným preventivním (a často i léčebným) prostředkem většiny civilizačních onemocnění“ (Stejskal, 2004,12).

Tělesná cvičení mající funkci prevence vzniku onemocnění, kterou podle Stejskala (2004) dělíme na:

1. Primární prevenci – předcházení vzniku onemocnění u osob, které jsou zdravé nebo relativně zdravé
2. Sekundární prevenci – zlepšování zdravotního stavu nemocného a předcházení klinických projevů nemoci
3. Terciární prevenci – předcházení opakovanému onemocnění (srdeční infarkt)
4. Kvartérní prevenci – optimalizace zbytkových funkcí a kvality života osob vyššího věku a velmi nemocných pacientů

Prevenčí by se měly zabývat zdravotní pojišťovny, aby ušetřily náklady na léčbu nemocných lidí. Motivovat klienty tak, aby se sami zajímali o možnosti péče o zdraví a vyhledávali příležitosti k pohybové aktivitě. „Zdravotní pojišťovny by měly povzbuzovat klienty, aby byli fyzicky aktivní, a měly by nabízet finanční pobídky. Ve všech členských státech EU by měla být dostupná pohybová aktivita na předpis“ (European Commission, 2008, 22).

2.2 Zdraví

... zdraví není stav, ale proces, na němž se významně podílí jeho nositel (Hodaň & Dohnal, 2008). Obecně se problémem zdraví zabývá medicína a následně zdravotnictví jako organizace. Medicína je obor, jež dal lidem pochopit zákonitosti a fungování lidského těla. Člověk, který rozumí těmto principům, pak je schopen přizpůsobit své jednání tak, aby tělu prospíval (budoval zdraví), neboli, své zdraví nezhoršoval.

Zdraví bývá příznačně spojováno s mládím. Mladí lidé se často považují za zdravé, neboť na sobě nepocítují příznaky nemoci. Zdraví se narodí a proces stárnutí společně s dopady jejich jednání se na mladém organismu nemusí dlouhodobě projevit,

přesto však k zásadním změnám v těle dochází. Pokud se lidé chovají zodpovědně a v zájmu zdraví dávají přednost činnostem, které jej pozitivně ovlivňují (dostatek pohybu, zdravá strava, relaxace), mohou zdraví zlepšovat. Opačný způsob jednání může způsobit předčasné stárnutí organismu nebo vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj nemoci. Důležitá jsou tedy preventivní opatření, která předcházejí onemocněním.

Tři dimenze pojmu zdraví

Podle World Health Organization (2012) je zdraví stav tělesného, psychického a sociálního blaha (pohody), vnímaný na základě subjektivního pocitu a pokrývá celou osobnost člověka. Ovšem podle Hodaně (2008) to není stav, ale proces tvorby zdraví, jeho posilování či podpora. Tyto tři složky se navzájem ovlivňují a naším cílem by měla být jejich harmonizace.

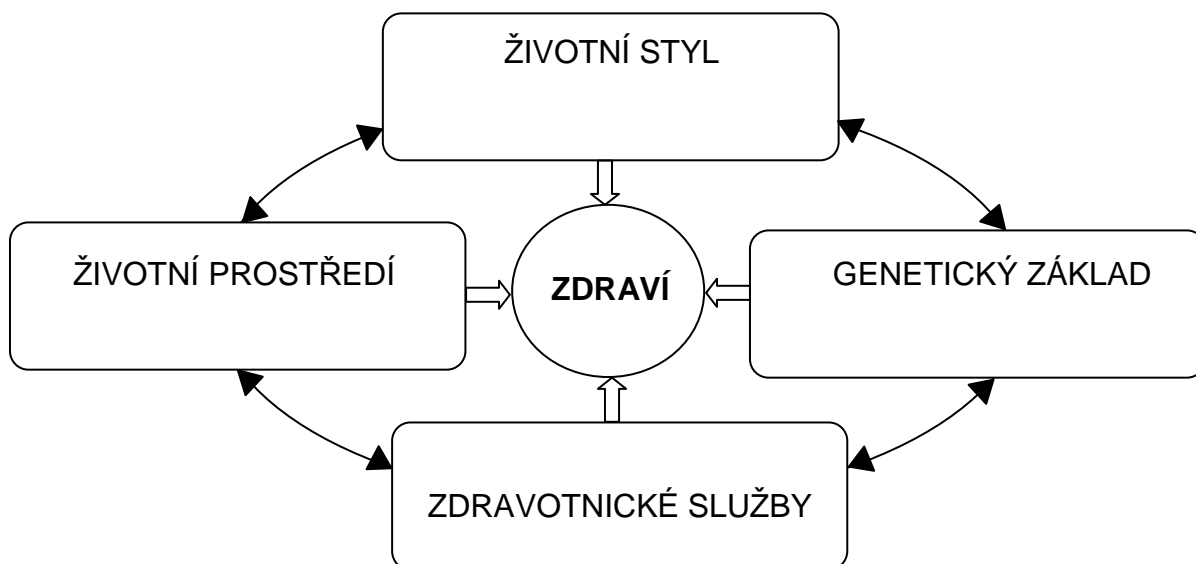
Tři složky rozlišuje i Holčík (2010,14) a definuje je takto:

Duševní zdraví zahrnuje i emocionální zdraví, vztahuje se k intelektuálním schopnostem a k subjektivnímu hodnocení vlastního zdravotního stavu. Tělesné zdraví se obvykle dává do souvislosti s nepřítomností nemoci nebo vady. Znamená udržení fyziologických funkcí orgánů, biologickou integritu jedince jako celku a nenarušenost tělesných funkcí. Sociální zdraví se týká schopnosti navazovat sociální kontakty, rozvíjet uspokojivé mezilidské vztahy a zvládat sociální role.

Podle Křivohlavého (2001) je zdraví celkový (tělesný, psychický, sociální a duchovní) stav člověka, který mu umožňuje dosahovat optimální kvality života a není překážkou obdobnému snažení druhých lidí.

Zdraví je podle Andersona a Kickbushe (2008) ovlivňováno čtyřmi základními determinanty (Obrázek 1). Ty se podílí na jeho tvorbě. Největší měrou je zdraví

ovlivňováno celkovým životním stylem, který je jednoznačně vůlí jedince modifikovatelný. Životní prostředí lze ovlivnit jen do určité míry (jedinec může změnit bydliště). Zdravotní služby a jejich kvalita závisí na státním systému zdravotnictví a jeho efektivitě. To, co určitě jedinec ovlivnit nedokáže, je genetický základ a predispozice.

Obrázek 1 Zdraví a jeho determinanty (Anderson, 2008).

2.2.1 Zdraví ve společnosti

Zdraví hraje důležitou roli ve společnosti. Zdravý člověk je pro společnost prospěšnější – vyšší pracovní výkonnost, efektivita práce, malá pracovní absence, rychlejší rekonvalescence, nízká konfliktnost. Takoví lidé mají pozitivní přínos pro ekonomiku státu. A ten by je měl za tyto hodnoty náležitě odměňovat.

Zdravá společnost se podle Holčíka (2010) vyznačuje:

- Vysokou střední délka života a stárnutím populace
- Rychle se rozvíjejícím zdravotním systémem
- Rostoucím podílem soukromého sektoru ve službách a výrobě souvisejícím se zdravím

- Zdraví a zdravotní péče je důležitým tématem diskuze veřejnosti a politiků
- Zdraví je důležitým životním cílem
- Zdraví a zdravotní péče je právem občanů

Důležitým pojmem v oblasti lidského zdraví a zdraví ve společnosti je zdravotní gramotnost. Jen člověk, který je schopen získat, interpretovat a rozumět základním zdravotnickým informacím a službám, a dovede je využít ke zlepšení zdraví, má v naší společnosti šanci obstát. „Zdravotní gramotnost je schopnost přijímat správná rozhodnutí mající vztah ke zdraví v kontextu každodenního života – doma, ve společnosti, na pracovišti, ve zdravotnických zařízeních, v obchodě i politice“ (Holčík, 2010, 154). Význam zdravotní gramotnosti narůstá v Evropě i ve světě a stává se nepostradatelným nástrojem tzv. zdravé společnosti.

„Rozvoj zdravotní gramotnosti zvyšuje celkovou úroveň zdravotního stavu populace. Systém zahrnuje nejen zdravotnictví, ale všechny další zdravotní aktivity v ostatních **rezortech, organizacích, institucích a v dalších sociálních skupinách**, např. v rodinách. Zdravotní gramotnost by se měla stát součástí výchovy dětí“ (Holčík, 2010, 147). Zachováme-li posloupnost v podpoře zdraví, pak cílenou výchovou dětí a dospívajících dosáhneme uvědomění si vlastní zodpovědnosti za své zdraví. Tento postoj pak bude přenesen do dospělosti a za předpokladu dostatečných příležitostí bude k realizaci tvorby zdraví docházet.

Podpora zdraví (Health promotion)

Podpora zdraví je to mnohotvárný souhrn ideí, metod a aktivit. Podpora zdraví se začala formovat již během 19. a 20. století, kdy rozvoj společnosti a infrastruktury započal prevenci zdravotních obtíží. Nejvíce však tento pojem rozšířila Světová

zdravotnická organizace (World Health Organization) dále jen SZO, která ji označila jako jednu z hlavních metod v programu *Zdraví pro všechny do roku 2000*. SZO byla založena dne 7. dubna 1948, který je každoročně připomínán jako Světový den zdraví. Je specializovanou organizací v rámci soustavy OSN. Má vlastní vedení, členství a rozpočet. SZO je řídicím a koordinačním orgánem pro mezinárodní spolupráci v péči o zdraví. Má obdobné postavení v OSN jako Mezinárodní dětský fond (UNICEF), Mezinárodní organizace pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) atd. Cílem SZO je dosažení co nejvyšší možné úrovně zdraví pro všechny lidi na celém světě. SZO považuje právo na zdraví za jedno ze základních práv každého člověka bez rozdílu rasy, náboženství, politického přesvědčení, hospodářského nebo sociálního postavení. Podle SZO jsou vlády odpovědny za zdraví občanů, jehož může být dosaženo jedině zajištěním přiměřených zdravotnických a sociálních opatření.

Nejvýznamnějším dokumentem pro *Podporu zdraví* byla *Ottawská charta* přijatá na mezinárodní konferenci v roce 1986. „Jde o proces umožňující lidem posílit vliv na svůj vlastní život a na zlepšení svého zdraví. Zahrnuje spíše populaci jako celek v kontextu jejího každodenního života, než jen osoby vystavené zvýšenému riziku určitého onemocnění“ (Holčík, 2010, 120).

Základní poslání Podpory zdraví podle Holčíka (2010) spočívá v:

- Pomoci lidem usnadnit jim správnou volbu zdravého životního stylu
- Pomoci politikům a organizátorům přijmout a podpořit taková rozhodnutí, která vedou ke zdraví
- Ve snaze zvýšit zájem lidí o zdraví, v posílení odpovědnosti za zvládnání zdravotních problémů a v rozšíření podílu veřejnosti na zdravotní péči

Programy pro podporu zdraví

Program **CINDI (Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme)**. Chronická neinfekční onemocnění jsou hlavní příčinou smrti, onemocnění a postižení v Evropském Regionu Světové zdravotnické organizace. Tyto čtyři hlavní chronická neinfekční onemocnění (kardiovaskulární choroby, nádory, chronické onemocnění dýchacího systému a cukrovka) mají největší podíl na nemocnosti a úmrtnosti v Regionu (WHO, 2011).

Program **Zdravá města (Healthy Cities)** je zaměřen na pozitivní motivaci jak politického vedení měst, tak veřejného mínění občanů. V několika desítkách evropských měst zapojených do programu byly formulovány zdravotní priority, přijaty projekty úpravy infrastruktury a získána politická i ekonomická podpora pro řešení lokálních zdravotních problémů.

Program **Zdravá škola (Healthy School)** se zdaleka netýká jen osnov nebo zdravotní výchovy. Vychází ze skutečnosti, že škola hraje významnou roli jak v rozvoji osobnosti, tak i formování systému hodnot a v neposlední řadě i při vytváření a volbě životního stylu. V podstatě jde o široce pojímanou výchovu odpovědných občanů, kteří si zdraví váží a chtějí i dovedou pro ně něco udělat.

2.2.2 Zdravotní stav obyvatel České Republiky

Zdraví není jednoduché definovat, tím méně pak změřit. Jednodušší je statisticky vyjádřit nemoc. „Úroveň zdraví obyvatelstva je proto obvykle vyjadřována mírami „negativního zdraví“, tzn. nemocností a úmrtností“ (Holčík, 2003,20).

Zdravotní stav obyvatel je důležitým ukazatelem vývoje společnosti.

Zdravotní politika by měla zjišťovat a analyzovat rozdíly ve zdravotním stavu různých věkově, sociálně či jinak vymezených skupin. Měla by sledovat podíl jednotlivých onemocnění na celkovém zdravotním stavu a dynamiku jejich výskytu a vývoje, s pomocí definovaných kritérií by měla hodnotit vliv preventivních opatření i výsledků poskytované zdravotnické péče, měla by vyhodnocovat účinnost určité intervence a předvídat další vývoj zdravotního stavu obyvatelstva (Drbal, 2009, 65).

Společnost se za posledních desítek let zbavila mnoha problematických onemocnění jako je např. tuberkulóza, za pomoci preventivních opatření (očkování). Vývoj technologií umožňuje léčit nebo oddálit nemoci dříve smrtelné. Lidé by se měli dožívat vyššího věku a prožívat kvalitní život i ve stáří.

„Vývoj zdravotního stavu v roce 2010 nezaznamenal žádný výrazně nepříznivý moment. Pokračoval dlouhodobý rostoucí trend výskytu tzv. civilizačních chorob“ (Ústav zdravotnických informací a statistiky, 2011, 22). „Neochota nebo neschopnost dlouhodobě udržet životní styl adekvátní biologické výbavě člověka je hlavní příčina nekontrolovatelného šíření civilizačních onemocnění“ (Stejskal, 2004, 13). Komfort, který dnešní doba nabízí, odvádí člověka od přirozené pohybové aktivity. Přirozený pohyb, jakým je chůze, je často nahrazován sezením. Neadekvátní příjem potravy pak k rozvoji těchto onemocnění jen přispívá.

Civilizační choroby neboli hromadná neinfekční onemocnění

Trpí jimi velká část populace a šíří se jako epidemie infekce, ačkoliv infekční nejsou. Mezi tato onemocnění se řadí především ischemická choroba srdeční, cévní mozková příhoda, hypertenze. Tato onemocnění vznikají na základě aterosklerózy, která je způsobena ukládáním krevních tuků na stěnách tepen, jež ztrácejí svou

pružnost a postupně se zužují. „Ateroskleróza je degenerativní onemocnění cév, které je způsobeno akumulací cholesterolu a množením vazivové tkáně pod vnitřní vrstvou buněk cévní stěny“ (Stejskal, 2004, 15).

Tabulka 1 podává přehled o příčinách úmrtnosti obyvatel ČR v roce 2010. Nejvíce obyvatel umírá na nemoci oběhové soustavy (civilizační onemocnění). Další v pořadí jsou novotvary neboli zhoubná nádorová onemocnění, na kterých má také velký podíl životní styl. (Ústav zdravotních informací a statistiky, 2011, 34)

Tabulka 1 Zemřelí a úmrtnost podle příčin v roce 2010, seřazeno podle celkového počtu sestupně (Zdroj: Zdravotnictví ČR 2010 ve statistických údajích (2011))

Úmrtnost podle příčin	muži	ženy	celkem
Nemoci oběhové soustavy	24 132	29 458	53 590
Novotvary	15 865	12 357	28 222
Nemoci dýchací soustavy	3 359	2 792	6 151
Vnější příčiny nemoci a úmrtnosti	4 193	1 816	6 009
Nemoci trávicí soustavy	2 638	2 026	4 664
Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	956	1 232	2 188

Stejskal (2004, 20) dále uvádí, že „ateroskleróza bývá doprovázena i poruchou výměny cukrů a tuků, což může vyústit až do cukrovky 2. typu“. Je patrné, že cukrovka i

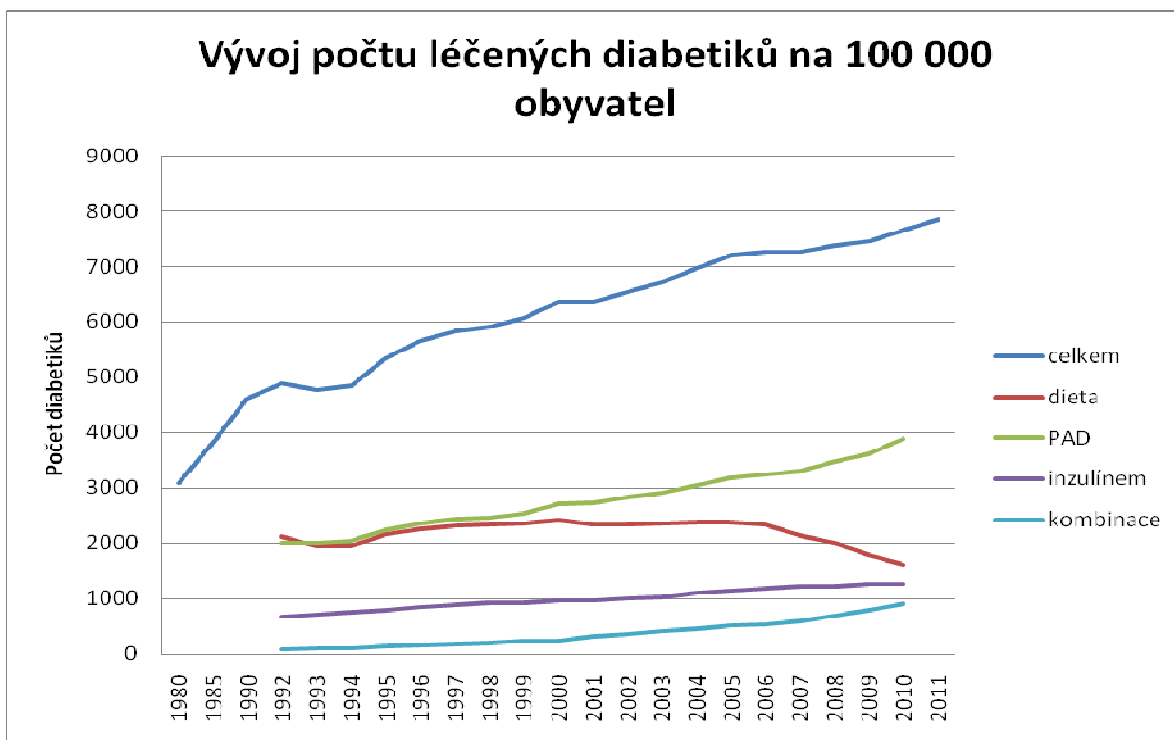
ateroskléróza mají společný základ v nezdravých návycích a destruktivním životním stylu.

Podle Merkunové a Orla (2008) je cukrovka spojena se sklerotizací tepének, která omezuje prokrvení tkání. Vystupňováním aterosklerózy může dojít k vysokému krevnímu tlaku, ischemické chorobě srdeční vedoucí často k infarktu myokardu a k infarktu mozku.

Cukrovka (diabetes mellitus) je onemocnění, které se projevuje zvýšením hladiny krevního cukru nad normální hodnotu.

Při nedostatečném vlivu inzulínu na buňky vzniká cukrovka 1. typu, kdy chybí inzulín, nebo 2. typu, u kterého se jedná o nedostatečnou odpověď cílových buněk na inzulín, tj. membrány buněk nemají potřebný počet receptorů pro inzulín nebo je citlivost těchto receptorů k inzulínu snižena (časté u obézních osob) (Merkunová, 2008, 204).

Cukrovka 2. typu není vrozené onemocnění, ale získané, které lze poměrně dobře léčit (dietou nebo PAD – perorální antidiabetika snižující rezistenci vůči inzulínu u II. typu). Obrázek 2 zachycuje vývoj počtu léčených diabetiků v České republice od roku 1980 do roku 2010.

Obrázek 2. Vývoj počtu léčených diabetiků (Zdravotnictví ČR 2010 ve statistických údajích, 2011)

Pravidelné tělesné cvičení optimální intenzity, trvání a frekvence pomáhá optimalizovat patologický profil krevních tuků, tedy snižuje hladinu LDL cholesterolu a zvyšuje hladinu HDL cholesterolu – upravuje rovnováhu mezi lipoproteiny (nosiči). Zároveň snižuje tepovou frekvenci a krevní tlak (v klidu i při cvičení) a zlepšuje efektivitu srdeční práce (Stejskal, 2004, 15).

Celkově se lidé díky vyspělé lékařské péči dožívají vyššího věku, ovšem kvalita života ve stáří se zhoršuje. Průměrná délka života v padesáti třech zemích Evropského regionu je 72 let u mužů a 80 let u žen (WHO, 2012).

2.3 Pohyb a pohybová aktivita

Pohyb je přirozenou součástí existence člověka. Umožňoval vždy člověku naplnit své biologické potřeby a přežít, stejně jako všem živočichům. Avšak pohyb člověka je pevně spojen s lidskou kulturou.

Pohyb se stal předmětem zvláštního zájmu společnosti, a tak vznikaly sportovní organizace a masová hnutí, která dokumentovala jak životní potřebu pohybu, tak i zájem lidí provozovat pohybové činnosti. Celou tuto sféru – pohybovou činnost v celé její šíři a se všemi důsledky označujeme jako tělesnou kulturu“ (Dohnal, 2002, 19).

Hodaň a Hobza (2010, 47) definuje tělesnou kulturu takto:

Tělesná kultura je množina organizací, institucí, legislativních norem, způsobů personálního a materiálního zabezpečení, uspořádaná do funkční struktury, vycházející ze vzájemných vazeb uvedených prvků a vazeb na vnější okolí, s cílem co nejefektivnějšího zabezpečení a uspokojení zvláštních pohybových potřeb člověka realizovaných prostřednictvím tělesných cvičení.

Pod pojem tělesná kultura patří pojmy tělesná výchova, sport, turistika a pohybová rekreace.

2.3.1 Tělesná výchova

Úloha tělesné výchovy v současném systému je spíše informativní. Tělesná výchova je součástí obsahu všeobecného vzdělávání jako vyučovací předmět podporující tělesné a pohybové zkušenosti žáků.

Definice tělesné výchovy podle Průchy, Walterové a Mareše (1995, 232): „rozvíjení tělesných a pohybových schopností a dovedností, fyzické a psychické

odolnosti, pohybové kultivace“. Úkolem tělesné výchovy je seznámit žáky s jednotlivými druhy tělesných cvičení, vlivem pohybu na lidské zdraví a umožnit jim osvojení některých druhů pohybových činností. Formuje postoje žáků k pohybovým aktivitám a působí na jejich životní styl.

Školní tělesná výchova je veřejně prospěšná aktivita, která je však řízena státem (MŠMT) a je finančně zabezpečována ze státního rozpočtu. Svým rozsahem (2 vyučovací hodiny týdně) nemůže pokrýt doporučovanou dobu pohybové aktivity. „Děti školního věku by měly denně vykonávat 60 minut nebo více středně až vysoce intenzivní pohybové aktivity ve formě, která je vývojově vhodná, přináší jim radost a zahrnuje rozmanité činnosti“ (European Commission, 2008,7).

K pozitivnímu vlivu na zdraví, pak může docházet za předpokladu provozování těchto aktivit i ve volném čase.

2.3.2 Pohybová (tělocvičná) rekreace

„Rekreaci lze charakterizovat jako tělesnou a duševní činnost, jíž se lidé věnují ve svém volném čase pro radost, osvěžení, posílení a odpočinek. Tato činnost závisí jak na samotném jedinci, tak na společenském prostředí, v němž se uskutečňuje“ (Slepičková, 2005, 35).

Pojem pohybová rekreace začal být používán v 60. letech minulého století v souvislosti s podporou sportovních aktivit a pravidelného pohybu široké veřejnosti. Obsah pohybové rekreace se postupně ztotožnil s obsahem sportu, avšak zůstaly zde některé formy, které jako sport označit nelze (např. zahrádkaření, procházky, myslivost, apod.). „Pohybová rekreace je tělesná činnost od mírné po vysokou intenzitu fyzického

zatížení, kombinovaná s činnostmi mentálními a provázená emocionálními prožitky“ (Slepičková, 2005, 37).

Pohybová rekreace se váže na vzdělávání, péči o zdraví a fyzickou zdatnost, provozování amatérského sportu a tělovýchovy. Přičemž vzdělávání se podle Hodaně (2010) týká především optimalizace životního stylu a s ním spojeného problému zdraví a celkové kvality života. „Vychází se z již v tělesné výchově získaného pohybového vzdělání, které je udržováno, respektive dále rozvíjeno, nebo na základě vlastního zájmu dochází k získávání nových dovedností“ (Hodaň & Hobza, 2010, 73).

Pohybová rekreace je oblastí veřejného zájmu a je realizována v neziskových organizacích. Na tuto činnost jsou právnickým osobám realizujícím pohybově-rekreační činnost poskytovány dotace ze státního (krajského, obecního) rozpočtu.

Zdoje financování pohybové (tělocvičné) rekreace z veřejných prostředků podle Hodaně a Hobzy (2010):

- Státní rozpočet MŠMT program „Sport pro všechny“
- Rozpočet krajů a municipalit (část finančních prostředků rozpočtově určená na „sport a tělovýchovu“, avšak vymezená na pohybovou rekreaci) - největší
- Ze soukromých zdrojů
- Z příjmů z vlastní činnosti subjektů, zabývajících se pohybovou rekreací

2.3.3 Sport

„Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Slepičková, 2005, 28). Sport může být provozován jako

výkonnostní nebo vrcholový, ale také jako rekreační, pro zdraví nebo pro silné emocionální prožitky.

Etapy vývoje sportu podle Slepíčkové (2005):

Za významné z hlediska novodobého sportu lze považovat tři etapy jeho vývoje:

1. Institucionalizace sportu, tedy vytvoření mezinárodně platných pravidel, systému soutěží a ustavení sportovních organizací na nejrůznějších územních úrovních

2. Orientace sportu ke zdraví a zdatnosti široké veřejnosti

3. Hledání alternativ k dosavadnímu náhledu na svět a způsobu života ve sportu

V nižší úrovni výkonnostního sportu má vliv na zdraví podobný charakter jako v rekreaci. Současné průzkumy ukazují, že Evropané se velmi málo věnují sportu, rekreaci nebo volnočasovým pohybovým aktivitám.

Podle Eurobarometru jasná většina obyvatel EU (65%) provádí nějakou pohybovou aktivitu nejméně jednou týdně, nicméně čtvrtina všech respondentů uvádí, že jsou úplně nebo téměř úplně pohybově neaktivní (Commission of the European Union, 2010).

Na výběr sportu má výrazný vliv lokalita. Možnost provozovat určitý sport je velmi úzce vázána na přírodní a klimatické podmínky. Dále se promítají i historická a kulturní specifika dané oblasti, či to, zda se jedná o město nebo venkov (lidé na venkově sportují méně než lidé z měst).

Podle Evropské komise (2008) začínají být neorganizované sportovní aktivity v mnoha zemích stále rozšířenější: patří sem časté návštěvy ve fitness centrech, rekreační aktivity jako plavání, veslování a plachtění na moři, v jezerech a plaveckých

bazénech nebo aktivity, jako jsou chůze, turistika, jízda na koni, cyklistika na horách, v kopcích a jiném přírodním prostředí.

2.4 Koncepce sportu na úrovni Evropské Unie

Evropská Unie se zabývá řešením aktuálních problémů společnosti a vydává doporučení a pokyny vedoucí ke zmírnění nebo nápravě těchto problémů ve spolupráci s dalšími organizacemi. Podle Holčíka (1996) stály u zrodu evropské zdravotní strategie tři základní problémy:

- 1) rychlý růst výdajů na zdravotní péči
- 2) stagnace zdravotní úrovně společnosti
- 3) redukce zdravotně rizikových faktorů

Z nepřehledného množství strategií a dokumentů zdůrazňují pro tuto práci tři stěžejní koncepty, které určují směry tvorby politik jednotlivých států Evropské Unie v oblasti zdraví, sportu a pohybové rekreace.

.

Zdraví 21 aneb zdraví pro všechny v 21. století

Zdraví 21 je dokument, který byl připraven z iniciativy SZO, za účasti představitelů jednotlivých členských států a za přispění mnoha předních odborníků. Zdraví 21 je pro všechny, zve k aktivitám širokou občanskou veřejnost, obrací se i na politiky, lékaře a všechny ostatní zdravotníky. Při jeho další konkretizaci i realizaci se dá počítat s mnoha různorodými činnostmi, do nichž se budou zapojovat občanská sdružení, celá řada organizací i jednotlivců a v neposlední řadě i orgány státní správy a veřejné samosprávy.

Program staví na dlouholetých zkušenostech SZO i celé řady zemí. Ve svém souhrnu však nepodává jednoznačný návod pro další postup. Jedná se spíše o příklad hodný následování, o rámec, který je žádoucí naplnit, o motiv pro vlastní tvůrčí práci. Program Zdraví 21 je otevřenou osnovou, která by měla být postupně naplňována aktivitou jednotlivých zemí i jejich vzájemnou spoluprací. Zdraví 21 je pro lidi, počítá s nimi a zve je na cestu ke zdraví.

Bílá kniha o sportu

Dokument je zaměřen na společenskou roli sportu, jeho hospodářský dopad a organizaci v Evropě. Byl vytvořen Komisí evropských společenství v roce 2007 a stal se výchozím dokumentem pro vytvoření strategických plánů rozvoje sportu v jednotlivých zemích Evropy. Hlavním cílem je poskytnout strategickou orientaci v souvislosti s rolí sportu v Evropě, podnítit debatu o konkrétních problémech, zviditelnit sport při tvorbě politik EU a zvýšit povědomí veřejnosti o potřebách a specifikách tohoto odvětví.

Komise evropských společenství (2007, 3) chápe „sport jako oblast lidské činnosti, která se těší velkému zájmu občanů Evropské unie a která má zároveň obrovský potenciál je sdružovat a oslovovat, a to bez ohledu na věk či společenský původ. Sport kromě upevňování zdraví evropských občanů plní i funkci výchovnou a hraje roli společenskou, kulturní a rekreační. Podporuje aktivní zapojení občanů EU do společnosti, a pomáhá tak rozvíjet aktivní občanství“.

Pokyny EU pro pohybovou aktivitu

Pracovní skupina EU „Sport a zdraví“, které se mohou účastnit všechny členské státy, byla pověřena zasedáním ministrů pro tělesnou výchovu členských států

konaným za finského předsednictví v listopadu 2006, aby připravila pokyny pro pohybovou aktivitu na úrovni EU. Nejdůležitějším záměrem bylo vytvoření pokynů navrhujiících priority pro vypracování politik, které by podporovaly vyšší pohybovou aktivitu. Pro tento účel pracovní skupina jmenovala skupinu odborníků tvořenou 22 známými odborníky s konkrétním úkolem přípravy takových pokynů. V průběhu let 2002–2006 pět usnesení Rady EU vyzvalo k přijetí opatření pro boj s obezitou, nikoli pouze v oblasti výživy, ale také v oblasti pohybové aktivity.

Tyto pokyny EU navazují na Bílou knihu o sportu a předkládají konkrétnější a s politikami související „Pokyny k opatřením“. Pokyny jsou určeny pro činitele s rozhodovacími pravomocemi na všech úrovních (evropská, vnitrostátní, regionální, místní) ve veřejném i soukromém sektoru. Tyto pokyny potvrzují přístup stanovený WHO a zároveň usilují o formulování užitečných kroků, které by pomohly promítnout cíle do příslušných opatření. Komise rovněž zdůrazňuje, že je nutné se vhodnou koordinací politik vyrovnat s organizačními a strukturálními faktory, které ovlivňují možnosti lidí vést pohybově aktivní život.

Vývoj vnitrostátních doporučení pro pohybovou aktivitu by mělo doprovázet plánování a vyhodnocování politik a zásahů za účelem dosahování doporučených cílů nastíněných v pokynech WHO pro podporu pohybové aktivity.

Sport pro všechny

Důležitým cílem sportovní politiky zaměřené na posílení pohybové aktivity u obyvatelstva je rozvoj hnutí „sport pro všechny“ na místní a národní úrovni. Tam, kde existují samostatné politiky pro sport a pohybové aktivity, měly by se doplňovat a plynule přecházet od pohybové aktivity lehké intenzity po závodní organizovaný sport. Programy typu „sport pro všechny“ by se měly zaměřovat na povzbuzení

účasti všech občanů ve fyzických aktivitách a sportu a přispívat k názoru, že cílem je veškeré obyvatelstvo a že sport je lidské právo bez ohledu na věk, rasu, národnost, společenskou třídu nebo pohlaví (European Commission, 2008, 11).

„Když orgány veřejné správy (národní, regionální, místní) podporují sport z veřejných rozpočtů, měla by se věnovat zvláštní pozornost projektům a organizacím, které umožňují maximálnímu počtu lidí věnovat se pohybové aktivitě bez ohledu na jejich výkonnostní úroveň („sport pro všechny“, rekreační sport)“ (European Commission, 2008, 16).

2.5 Koncepce sportu na úrovni ČR

Cílem státní politiky ve sportu ČR „je zpracování nového zákona o sportu, který bude obsahovat především systém státní podpory sportu v ČR, působnost a úkoly zainteresovaných státních orgánů, institucí a orgánů veřejné správy na všech stupních řízení“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2009, 13).

Identifikace existujících veřejných koncepcí na úrovni České Republiky

Stávající právní předpisy upravující sport v ČR vycházejí z usnesení vlád ČR na podporu sportu a zdravého životního stylu z let 1999, 2000 a 2003. Tato usnesení ukládají povinnosti krajům a obcím vyčleňovat prostředky na podporu sportu (např. zřizovat sportoviště). Základním právním předpisem je zákon č. 115/2001 Sb., ve znění zákona č. 219/2005 Sb. Vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.

Na právní rámec sportu v ČR mají vliv i předpisy EU. Ty mají závazný nebo doporučující charakter. Doporučení zdůrazňují podporu sportu, jeho veřejnou

prospěšnost, ochranu zdraví občanů a pobízejí členské státy EU ke konkrétním akcím na podporu sportu (např. daňové benefity). **Většina předpisů a doporučení EU není v ČR aktivně využívána a aplikována** (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2009, 6).

Obecně problematika sportu spadá do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo v roce 2009 dokument „Koncepte státní podpory sportu v České Republice“, který byl vládě předložen ke schválení. Nicméně sport není jeho jedinou oblastí, kterou má na starost. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je primárně zodpovědné za vzdělávání. V praxi sport spadá i do kompetencí dalších ministerstev. Automobilové a motocyklové sporty, cyklistika a jiné využívají dopravní síť ČR a mají přesah do působnosti Ministerstva dopravy. Zdravotní účinky sportu (zdravý životní styl) jsou v gesci Ministerstva zdravotnictví. Budování sportovních infrastruktur úzce souvisí s Ministerstvem pro místní rozvoj.

Identifikace existujících veřejných koncepcí na úrovni ČR byla realizována v rámci projektu IMPALA. Evropská unie financovala tento projekt za cílem zlepšování infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách. První pracovní balíček IMPALA slouží k identifikování existujících strategií a předpisů určených k rozvoji infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu na úrovni ČR.

V České Republice neexistuje jasný systém rozvoje infrastruktury pro volnočasovou pohybovou aktivitu. Národní politika je roztříštěná, **neexistuje žádná zvláštní strategie zabývající se populačními podskupinami.** **Neexistují žádné normy pro plánování a výstavbu infrastruktury pro volnočasovou pohybovou aktivitu a financování je také velkým problémem, neboť není**

ucelené. Financování probíhá z různých zdrojů (EU, stát, soukromé loterijní společnosti jako Sazka a.s., kraje, obce, sportovní organizace, ...). **Politika týkající se sportu je rozvíjena a realizována hlavně na místní úrovni obcemi a obecními úřady.** Hlavním benefitem současného systému je entusiasmus lidí zapojených do problému oblasti rozvoje místní infrastruktury pro volnočasovou pohybovou aktivitu, kteří jsou zapojeni do jejího plánování (členové různých komisí, zástupci sportovních klubů, příměstské části, atd.). Hlavními překážkami jsou nedostatek peněz na údržbu a činnost těchto infrastruktur a otázka vlastnictví pozemků. **Plány na odstranění těchto nedostatků do budoucnosti neexistují na národní úrovni,** nebo přinejmenším nebyly identifikovány v projektu IMPALA. Respondenti zapojení do projektu mají zájem o jeho výsledky a také o „dobré příklady“ rozvoje infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu z jiných evropských zemí (Engbers at al., 2010, 31).

„Chybí systematický celostátní přehled o počtu a kvalitě sportovních zařízení. Výstavba nových sportovních zařízení není koordinovaná, nové investice jsou často realizovány bez konzultací se sportovním prostředím a prověření skutečných potřeb“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2009, 7)

2.6 Koncepce sportu na úrovni města Nové Město nad Metují

Sport a pohybová rekreace sehrávají v současnosti důležitou roli v životě lidí, neboť nahrazují dříve běžný a přirozený pracovní pohyb, který byl uskutečňován i ve volném čase. „Sportovní aktivity jsou tedy vztahovány k oddechu, regeneraci a zdravému způsobu života. Podmínky pro jejich realizaci vytváří především rámec

přírodního prostředí, sportovní a rekreační stavby a zařízení spolu s další občanskou vybaveností“ (Flemr et al., 2009, 58).

V lednu roku 2000 nastaly změny v uspořádání státu. Ministerstva se stala spíše koncepčními pracovišti a úkoly státní správy se přesunuly na kraje a obce, které se staly autonomními v rozhodování o věcech veřejných na jejich území (Slepičková, 2007). Kraje a obce zřídily odbory pro školství, mládež a sport. Péče o sport je však individuální a záleží spíše na angažovanosti jednotlivých pověřených osob a jejich zkušenostech v oblasti sportu.

Komunální rekreace

Pojem komunální (někdy také komunitní) rekreace chápeme jako systémové řešení organizace a řízení volnočasových aktivit na určitém území či v regionu (Dohnal, 2002). A podle téhož autora patří do obsahu komunální rekreace kromě forem založených na pohybových a tělocvičných aktivitách také jiné formy zájmových činností, např. kutilství, pěstitelství, zahrádkářství, modelářství, hudební a výtvarné formy zájmů atd. (Dohnal, 2002).

Identifikace existujících veřejných koncepcí na úrovni města Nové Město nad Metují

- Strategický plán rozvoje města Nové Město nad Metují do roku 2020
- Územní plán
- Rozpočet města Nové Město nad Metují
- Koncepce rozvoje sportu a tělovýchovy v Novém Městě nad Metují – dokument upravuje poskytování finančních příspěvků z rozpočtu města Nové Město nad Metují v oblasti sportu a tělovýchovy na období 2011-2020 (Příloha 3)

Nejrozsáhlejším koncepčním dokumentem města Nové Město nad Metují je „Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020“, který zachycuje komplexní rozvoj města a jeho směry v dlouhodobém horizontu.

Tabulka 2 Přehled oblastí, které jsou koncepčně zahrnuty do Strategického plánu Nového Města nad Metují do roku 2020 podle projektu IMPALA (2011).

Veřejný sektor	Infrastruktura			
	Sportovní zařízení	Infrastruktura pro VČPA	Městské plochy	Přírodní plochy
Sport	✓	✓	x	✓
Rekreace	✓	✓	x	✓
Doprava	x	✓	✓	✓
Územní plánování	✓	✓	✓	✓
Turismus	x	✓	✓	✓
Zdraví	✓	x	x	x

Poznámka VČPA: volnočasová pohybová aktivita

Součástí strategického plánu Nového Města nad Metují je i nezbytná počáteční analýza, která byla provedena metodou SWOT analýzy. Následující body analýzy se týkají infrastruktury pro volnočasovou pohybovou aktivitu (VČPA):

Silné stránky:

- Poloha v turisticky atraktivní krajině s možnostmi sportovního a rekreačního využití
- Rozvinuté možnosti trávení volného času a sportovního využití

Slabé stránky:

- Nedostatečná intenzita rekreace a cestovního ruchu vzhledem k přírodnímu, sportovnímu a kulturnímu potenciálu města a jeho okolí (zejména z hlediska délky pobytu)
- Nevyužitá a chátrající koupaliště
- Špatný stav některých sportovišť a dětských hřišť, nevyhovující parametry a vybavení
- Chybějící cyklo a pěší spojení mezi městskými částmi Krčín a Spy

Příležitosti:

- Zkvalitnění služeb pro turisty, zvýšení kvality infrastruktury cestovního ruchu
- Vybudování cyklostezek ve městě a blízkém okolí

3 Cíle a úkoly

Na základě analýzy získaných koncepčních materiálů vyhodnotit způsob podpory volnočasové pohybové aktivity (pohybové rekreace) obyvatel města Nové Město nad Metují. Na základě výsledků šetření navrhnout další kroky ke zlepšení situace.

Výzkumné otázky:

- 1) Navazuje koncepce sportu Nového Města nad Metují na priority Koncepce státní podpory sportu České Republiky?
- 2) Jaká je úroveň plánování v oblasti podpory infrastruktur pro volnočasové pohybové aktivity?
- 3) Jaká je kvalita infrastruktur pro volnočasové pohybové aktivity podporovaných městem?
- 4) Kolik obyvatel města je zapojeno do podporovaných pohybových aktivit?
- 5) Jaké zdroje financování v oblasti sportu město využívá?

Úkoly:

- 1) Rešerše literatury a dalších zdrojů.
- 2) Sběr a analýza veřejně dostupných koncepčních dokumentů.
- 3) Analýza obsahu koncepce státní podpory sportu v ČR z hlediska „sport pro všechny“.
- 4) Analýza městem podporovaných pohybových aktivit a sportovních zařízení.
- 5) Na základě analýz a šetření navrhnout řešení problematiky pohybové rekreace obyvatel města Nové Město nad Metují.

4 Metodika

4.1 Popis a charakteristika zkoumané oblasti

Pro svůj výzkum jsem zvolila město, ke kterému mám osobní vztah, a ve kterém jsem prožila bezmála 20 let. Nové Město nad Metují leží přibližně ve vzdálenosti 30 km severovýchodním směrem od krajského města Hradec Králové v blízkosti česko-polského pomezí. Rozkládá se na geografickém rozmezí úrodné nížinné části Královéhradeckého kraje a Orlického podhůří. Městem protéká řeka Metuje, která společně se skalnatým ostrohem historického centra představuje typickou dominantu města.

Nové Město nad Metují je přirozeným spádovým střediskem Novoměstského regionu. Svoji velikostí (2313,3 ha) a počtem obyvatel (9724) se řadí na rozhraní menších až středně velkých měst v rámci ČR. Město leží na rozhraní nížinné mírně zvlněné krajiny a vrchovinného rázu podhůří Orlických hor. Průměrná nadmořská výška města je 332 m n. m. Členitost terénu dosahuje rozdílu ve výšce až o 90 m. Nejvýznamnějším vodním tokem města je řeka Metuje, která obtéká město z východního přes jižní až k západnímu okraji. Ve městě se nevyskytují významnější vodní plochy. Nedaleko od města, směrem na západ, se rozprostírá vodní nádrž Rozkoš, která má pro region významný vodohospodářský, zavlažovací a rekreační význam. Rekreační potenciál přírodního prostředí není malý. Město je obklopeno četnými lesy s poměrně hustou sítí turistických cest. Podél řeky Metuje lze nalézt mnoho zachovalých přírodních zákoutí vhodných k odpočinku a relaxaci. Nedaleko města (proti proudu řeky 4,5 km) se nachází přírodní památková rezervace Peklo. Z této původně osady, vede nově cyklostezka až do okresního města Náchod, a nově

také do blízké obce Přibyslav, která sousedí s Novým Městem nad Metují. (Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020, Profil města)

Jedním z ukazatelů popisujících obyvatelstvo z hlediska stáří je průměrný věk. Z dlouhodobého hlediska se průměrný věk obyvatelstva ve městě zvyšuje. V roce 2006 činil již 40,7 let. Dochází k výraznému demografickému stárnutí populace a předznamenává sociálně-ekonomické problémy v nedaleké budoucnosti.

Věková skladba v Novém Městě nad Metují za posledních 16 let doznala výrazných změn. Došlo k významnému poklesu podílu dětské složky obyvatelstva a zvýšení podílu obyvatel nad 65 let. (Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020, Profil města)

Městský úřad Nové Město nad Metují je pověřeným obecním úřadem a úřadem obce s rozšířenou působností. Jeho činnost je rozdělena do následujících odborů:

Odbor finanční

Odbor školství kultury a sportu

Odbor majetku města

Oddělení rozvoje města

Oddělení majetkoprávní

Oddělení správy nemovitostí

Odbor výstavby a regionálního rozvoje

Odbor životního prostředí

Odbor správní

Oddělení vnitřních věcí

Obecní živnostenský úřad

Oddělení dopravy a silničního hospodářství

Odbor sociálních věcí

Oddělení sociální prevence

Odbor správy úřadu

Oddělení informatiky

Oddělení správy městských lesů

Městská policie

Technické služby

Oddělení školství kultury a sportu – činnost oddělení:

- spolupráce se sportovní komisí při zpracování návrhu zásad pro rozdělení dotace na sport z rozpočtu města.
- spolupráce se zástupci sportovních oddílů a klubů při přípravě podkladů pro rozdělení dotace na sport z rozpočtu města.
- spolupráce se zástupci sportovních oddílů a klubů při organizaci vyhlášení nejlepších sportovců města.
- spolupráce s právním oddělením při přípravě smluv na poskytnutí investičních dotací a půjček sportovním oddílům a klubům.

4.2 Použité metody a techniky

Analýzou obsahu Koncepce státní podpory sportu v České Republice jsem vytvořila soubor hledisek, podle kterých jsem provedla hodnocení podpory sportu v rámci obce Nové Město nad Metují. „Analýza spočívá v rozdělení celku na jeho komponenty a zkoumání, jak tyto komponenty fungují jako relativně samostatné prvky a jaké jsou mezi nimi vztahy“ (Hendl, 2008, 33). Nejprve jsem provedla přípravu podkladů (sběr dokumentů), analyzovala obsah koncepce z pohledu pohybové rekreace obyvatel obcí a vypracovala hlediska k hodnocení. V závěru jsem využila Evropskou směrnici Zlepšování infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách pro vyhodnocení správnosti postupu při tvorbě strategie v oblasti volnočasových pohybových aktivit občanů obce Nové Město nad Metují.

Kvalitativní výzkum

Pro řešení dané problematiky jsem zvolila kvalitativní výzkum, neboť budu vycházet z analýzy formálních dokumentů a jejich aplikace v praxi. Za přednosti a výhody kvalitativního výzkumu lze podle Hendla (2008) považovat:

- Získání podrobného a hloubkového popisu případů, sledování vývoje a procesů
- Zkoumání fenoménu v přirozeném prostředí
- Dobrou reakci na místní situace a podmínky
- Hledání lokálních (idiografických) příčinných souvislostí

Využila jsem dva ze základních přístupů kvalitativního výzkumu – zkoumání dokumentů a případovou studii. V průběhu výzkumu mohu měnit a přizpůsobovat plány postupu v závislosti na aktuálních potřebách a dosavadních výsledcích. Za účelem

vyhodnocení intervence v oblasti podpory pohybové aktivity občanů Nového Města nad Metují shromáždím dostupné dokumenty, které se zabývají strategií podpory v této oblasti, a provedu jejich analýzu ve vztahu k obsahu Koncepce státní podpory sportu ČR. Protože se jedná o strategie a plánování budou předmětem mého zájmu především veřejně přístupné úřední dokumenty.

Kvantitativní výzkum

„Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků a pozorování“ (Hendl, 2008,44).

Analýza dat a jejich kategorizace vycházejí z analýzy obsahu koncepce sportu na úrovni ČR. Ze získaných dat pak vytvořím kategorie, které budu doplňovat údaji z dostupných dokumentů a informací získaných z dotazníku, v terénu nebo rozhovoru. Vytvořím přehled získaných údajů a provedu jejich sumarizaci a interpretaci.

Ke splnění cíle, jednotlivých úkolů a zodpovězení otázek jsem v práci použila následující metody:

- 1) Případová studie je metoda uplatněná na případě konkrétní obce (Nové Město nad Metují s počtem obyvatel 9724). Jedním z typů případových studií je studium organizací a institucí. „Zkoumají se firmy, školy, odborové organizace, implementace programů a intervencí, kultura organizací, procesy změn a adaptací“ (Hendl, 2008, 103).
- 2) Obsahovou analýzu dokumentů lze definovat jako „podrobení úředních dokumentů analýze z různých hledisek“ (Hendl, 2005, 132), která si výzkumník předem stanoví.
- 3) Metoda terénního výzkumu - sběr dat přímo v terénu, fotodokumentace.

4) Metoda matematicko-statistická – interpretace výsledků.

Použité techniky:

1) Dokumenty a fyzická data

Podle Hendla (2008) mohou dokumenty tvořit jediný datový podklad studie nebo doplňují data získaná pozorováním nebo rozhovory a za dokumenty se považují taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum, přičemž rozlišujeme osobní dokumenty, úřední dokumenty, archivované údaje, výstupy masových medií a virtuální data.

2) Rozhovor

Pro vytvoření osnovy rozhovoru bude použita Evropská směrnice zlepšování infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách (2011). Rozhovor bude strukturovaný s otevřenými otázkami.

Směrnice byly vytvořeny díky spolupráci vědců a politiků ze 12 evropských zemí, kteří se zúčastnili Evropskou unií financovaného projektu IMPALA. Směrnice vytyčují způsoby, jakými by mohla být infrastruktura pro volnočasové pohybové aktivity (VČPA) posouzena a zlepšena prostřednictvím pěti oblastí: politika, plánování, výstavba, financování a řízení.

Jsou určeny těm, kdo se zabývají zlepšením rozvoje infrastruktur pro VČPA, podporují tvůrce koncepcí, odborníky a profesionály, kteří mají odpovědnost za plánování, výstavbu, financování a řízení infrastruktur pro VČPA. Směrnice pomáhají identifikovat relevantní strategie, úroveň rozhodování a zapojené sektory. Podporují hodnocení současných strategií při dosahování hlavních cílů směrnic – sociální rovnost, mezioborovou spolupráci a účast (Navržené evropské směrnice Zlepšování infrastruktur

pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách směrem k sociální spravedlnosti, mezioborové spolupráci a účasti, 2011).

- 3) Pozorování – strukturované. Získávání dat v terénu podle předem připravených kritérií.
- 4) Dotazník s otevřenými otázkami pro zjišťování základních údajů.

5 Výsledky

5.1 Analýza obsahu koncepce státní podpory sportu v ČR

Diplomová práce se zaměřuje na pohybovou rekreaci široké veřejnosti v rámci města Nové Město nad Metují. Základním dokumentem pro zpracování diplomové práce je Koncepce státní podpory sportu v ČR, ze které jsem vybrala hlediska, podle nichž provedu hodnocení způsobu podpory sportu na území města Nové Město nad Metují. „Sport pro všechny“ je v tomto případě oblastí koncepce, která vystihuje řešenou problematiku.

Struktura koncepčního materiálu z pohledu „Sportu pro všechny“ je znázorněna na Obrázku 3. Priority v koncepci státní podpory „Sportu pro všechny“ jsem zjednodušila a vytvořila jsem jejich seznam:

Kapitola 3.2

- Podpora různých forem sportu pro všechny
- Celoživotní využívání různých forem pohybových aktivit
- Co největší počet zapojených občanů všech věkových skupin
- Podpora je zajištěna zejména prostřednictvím občanských sdružení
- Zapojení zdravotně handicapovaných občanů do sportovních aktivit

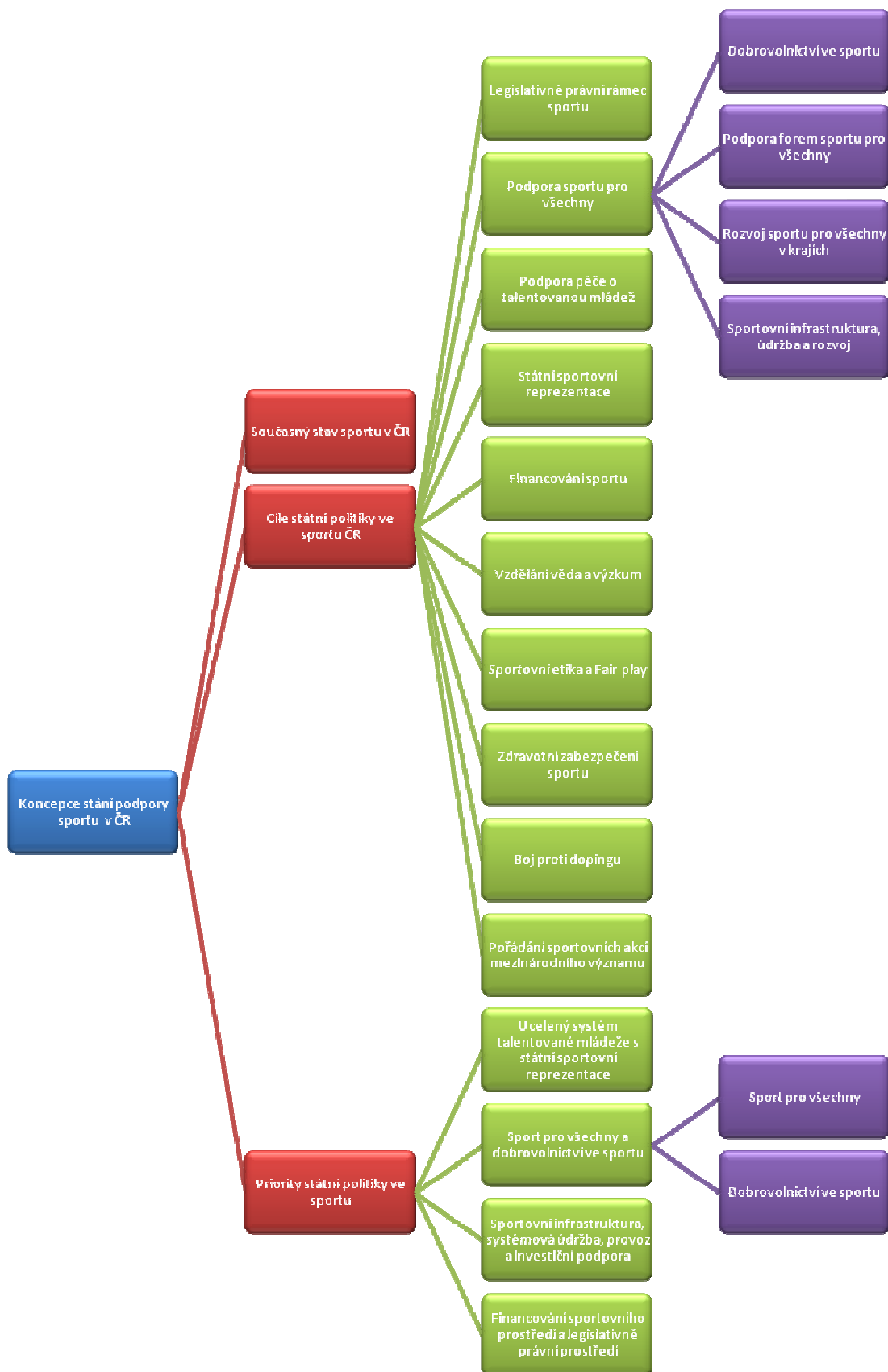
Kapitola 3.3

- Rozsah a kvalita vybavení sportovních zařízení
- Převod vlastnictví sportovních zařízení občanských sdružení na obce (vlastní, udržuje a provozuje obec)

Priority jsem upravila do následujících otázek, na které budu hledat odpovědi:

1. O jaký typ organizací se jedná?
2. Jak široké je spektrum realizovaných sportovní aktivit?
3. Pro jakou věkovou skupinu je pohybová aktivita určená?
4. Jaký je počet osob zapojených do pohybové aktivity?
5. Jaká je účast handicapovaných občanů v pohybové aktivitě?
6. Je podporovaná infrastruktura pro VČPA v majetku obce?
7. Jaký je rozsah a kvalita podporovaných infrastruktur pro VČPA?

(poznámka: VČPA znamená volnočasové pohybové aktivity, což je pojem označující mimo jiné také sport nebo pohybovou rekreaci)

Obrázek 3 Struktura Koncepte státní podpory sportu v České Republice

5.2 Analýza sportovních organizací podporovaných městem Nové Město nad Metují

Město Nové Město nad Metují vyčleňuje ze svého rozpočtu každoročně prostředky na podporu sportu ve své obci. Podporuje tradiční organizace, které provozují sport také na výkonnostní a vrcholové úrovni. Organizace reprezentují město na soutěžích. Vytvořila jsem přehled těchto organizací a provedla analýzu z hledisek uvedených v koncepčním materiálu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. V další části jsem se pak zaměřila na infrastruktury ke sportovní činnosti využívané. Hodnotit nebudu infrastruktury školských zařízení, neboť jejich provoz a rozvoj je financován z různých zdrojů a není zahrnut v Koncepci sportu Nové Město nad Metují. Stejně tak nebudou hodnocena dětská hřiště, jejichž provoz a údržba je financována z rozpočtu Technických služeb Nové Město nad Metují.

1. **Název sportovní organizace:** TJ SOKOL Vrchoviny – HOVRCH

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: horolezectví

Cílová skupina: 7- 60 let

Počet členů: 108

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Boulder Plechovka

HIS – cvičná lezecká oblast

2. Název sportovní organizace: Aeroklub Nové Město nad Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: parašutismus, motorové létání, bezmotorové létání

Cílová skupina: 15 – 85 let

Počet členů: 120

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Letiště Nové Město nad Metují

3. Název sportovní organizace: Florbalová škola Nové Město nad Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: florbal

Cílová skupina: 3 – 60 let

Počet členů: 80

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Tělocvična Základní školy Komenského

4. Název sportovní organizace: Klub českých turistů Nové Město nad Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: turistika, cyklistika, běh na lyžích

Cílová skupina: 3 – 60 let

Počet členů: 133

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Tábořiště Rezek

5. Název sportovní organizace: TJ Spartak

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: krasobruslení, lední hokej

Cílová skupina: 3 - 60 let

Počet členů: 150

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Zimní stadion

6. Název sportovní organizace: Lyžařský klub Nové Město nad Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: lyžování

Cílová skupina: 3-15 let

Počet členů: 81

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Lyžařský vlek Deštné v Orlických horách – mimo obec Nové Město nad Metují

7. Název sportovní organizace: Městský fotbalový klub

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: fotbal

Cílová skupina: 6 – 60 let

Počet členů: 170

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Stadion generála Klapálka – fotbalové hřiště (tráva, umělá tráva)

8. Název sportovní organizace: Nezávislá společnost Luštinec

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: malá kopaná

Cílová skupina: 6 - 18

Počet členů: 72

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Fotbalové hřiště Luštinec

9. Název sportovní organizace: Pohybové centrum Jany Michelové – Stepík

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: aerobní cvičení, zumba, bosu, tanec

Cílová skupina: 4 - 60 let

Počet členů: 248

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Tělocvična Pohybového centra

10. Název sportovní organizace: Sportovní klub Krčínský prak

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: sportovní střelba z praku

Cílová skupina: 4 - 60 let

Počet členů: 30

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Zimní stadion

11. Název sportovní organizace: Sportovní klub Nové Město nad Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: atletika, volejbal, lukostřelba, aerobik, kondiční kulturistika, kondiční cvičení, Pilates, body-mide, fitness

Cílová skupina: 4 – 60 let

Počet členů: 1000

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ano

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Stadion generála Klapálka

12. Název sportovní organizace: Tennis Club

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: tenis

Cílová skupina: 4 - 60 let

Počet členů: 63

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Tenisový areál

13. Název sportovní organizace: Tělocvičná jednota Sokol Krčín

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: házená, nohejbal, tenis, volejbal, malá kopaná

Cílová skupina: 2 – 60 let

Počet členů: 270

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Sokolovna TJ Sokol a venkovní sportoviště s umělým povrchem

14. Název sportovní organizace: Tělocvičná jednota Sokol Nové Město nad

Metují

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: společensko-sportovní tanec, zdravotní cvičení, olympijský šplh, cyklistika, badminton, národní házená, stolní tenis, florbal

Cílová skupina: 18 – 60 let

Počet členů: 75

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Sokolovna TJ Sokol Nové Město nad Metují

15. Název sportovní organizace: TJ Sport pro všechny

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: atletika, gymnastika, cyklistika, turistika (rekreační pohybové aktivity)

Cílová skupina: 2 - 60

Počet členů: 355

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Sokolovna TJ Sokol Nové Město nad Metují

16. Název sportovní organizace: Table Tennis Club

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: stolní tenis

Cílová skupina: 3- 60 let

Počet členů: 40

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Sokolovna TJ Sokol Nové Město nad Metují

17. Název sportovní organizace: Yoshinkan

Typ organizace: sdružení (svaz, spolek, společnost, klub,...)

Forma sportovní aktivity: bojová umění

Cílová skupina: 9 – 60 let

Počet členů: 30

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ne

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Tělocvična Základní školy Malecí

Interpretace dotazníkového šetření

Tabulka 3 Přehled sportovních aktivit

Forma PA	Organizace podporované městem N.M.n.M.																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	CELK.
cyklistika				x										x	x			3
turistika				x											x			2
horolezectví	x																	1
fotbal							x											1
volejbal										x			x					2
házená													x	x				2
parašutismus		x																1
motorové létání		x																1
bezmotorové létání		x																1
florbal			x											x				2
běh na lyžích				x														1
lyžování						x												1
bruslení					x													1
krasobruslení					x													1
hokej					x													1
malá kopaná								x					x					2
aerobik									x	x								2
tanec									x					x				2
střelba z praku											x							1
atletika										x						x		2
lukostřelba										x								1
kondiční kulturistika										x								1
tenis												x	x					2
nohejbal													x					1
zdravotní cvičení														x				1
olympijský šplh														x				1
badminton														x				1
stolní tenis														x		x		2
gymnastika															x			1
bojová umění																	x	1
Sportovní aktivity celkem:	30																	

Čísla v záhlaví tabulky představují jednotlivé organizace řazené podle výše uvedeného seznamu. Celkem 17 organizací vykazuje 30 různých druhů sportovních

aktivit. Přehled vytváří rámcový pohled na spektrum volnočasových pohybových aktivit. Jeho součástí nejsou komerční zařízení, která by seznam výrazně doplnila o další důležité sportovní příležitosti.

Tabulka 4 Počet členů, typy organizací, zapojení handicapovaných, věkové skupiny.

Sport. org.	Počet členů	Sdružení	Handicapovaní		Věkové skupiny (roky)						
			ano	ne	0-2	3-5	6-10	11-15	16-18	19-30	31-60
1	108	x		x			x	x	x	x	x
2	120	x		x					x	x	x
3	80	x		x		x	x	x	x	x	x
4	133	x		x		x	x	x	x	x	x
5	150	x		x		x	x	x	x	x	x
6	81	x		x		x	x	x	x	x	x
7	170	x		x			x	x	x	x	x
8	72	x		x			x	x	x		
9	248	x		x		x	x	x	x	x	x
10	1000	x	x			x	x	x	x	x	x
11	30	x		x		x	x	x	x	x	x
12	63	x		x		x	x	x	x	x	x
13	270	x		x	x	x	x	x	x	x	x
14	75	x		x						x	x
15	355	x		x	x	x	x	x	x	x	x
16	40	x		x				x	x	x	x
17	30	x		x			x	x	x	x	x
Celkem	3025	17	1	16	2	9	13	14	15	15	15

Celkový počet členů sportovních organizací počtem 3025 téměř dosahuje 1/3 všech obyvatel města Nové Město nad Metují. Všechny organizace jsou evidovány jako nestátní neziskové organizace ve formě sdružení a jsou chápány jako všeobecně prospěšné společnosti. Handicapovaní jsou zapojováni do sportovních činností jen v jednom případě. Vhodnost aktivit pro jednotlivé věkové skupiny je velmi vyrovnaná.

5.3 Přehled infrastruktur pro VČPA využívaných podporovanými organizacemi

Z pohledu popisu infrastruktury mě zajímalo, o jaký typ infrastruktury se jedná, kdo ji vlastní, do jaké míry je přístupná veřejnosti, zda je její užívání zdarma a je-li zařízení bezbariérové.

Typy infrastruktur pro volnočasové pohybové aktivity

- Sportovní zařízení
- Specifické volnočasové infrastruktury
- Městské plochy
- Přírodní plochy

Přístup veřejnosti

- Neomezený – volně přístupné
- Omezený – volný přístup jen do určité části zařízení
- Po dohodě – přístupné po dohodě s provozovatelem
- Otevírací doba – volně přístupné, ale jen ve vymezených hodinách

Poplatek za využívání infrastruktury

- Ano
- Ne

Bezbariérový přístup

- Ano
- Ne

Dále jsem u sportovních zařízení hodnotila kvalitu respektive úroveň technického vybavení, technický stav, hygienu a bezpečnost.

Hodnotící škála: 1-5

- 1 – zcela nevyhovující, nebezpečné (zařízení neodpovídá požadavkům)
- 2 – nutná rekonstrukce (zařízení odpovídá z 25 % požadavkům)
- 3 – potřeba větších úprav (zařízení odpovídá z 50 % požadavkům)
- 4 – potřeba menších úprav (zařízení odpovídá ze 75 % požadavkům)
- 5 – vynikající stav (zařízení odpovídá ze 100 % požadavkům)

Letiště Nové Město nad Metují

Obrázek 4

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: specifická volnočasová infrastruktura

Vlastnictví: v majetku Aeroklubu i v nájmu

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: Přistávací dráha, 5x kluzák, 2x motorový kluzák, 2x letouny pro vlekání, pomocná technika – naviják, Zetor, občerstvení, volejbalové hřiště, dětské hřiště

Hodnocení: 4

Technický stav: odpovídá požadavkům, udržované, některé stroje jsou vysloužilé

Hodnocení: 4

Hygiena: u občerstvení, které je součástí areálu, jsou toalety přístupné veřejnosti, sprchy chybí

Hodnocení: 3

Bezpečnost: zajištěna ochranným plotem mezi startovací dráhou a ostatním prostranstvím (hrazení není uzavíratelné) – při návštěvě dětí nutný dozor

Hodnocení: 2

Celkové hodnocení: 3

Boulder Plechovka – ul. Českých legií

Obrázek 5

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: v majetku Horolezeckého oddílu TJ Vrchoviny

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: lezecká stěna 120 m², měkká dopadová plocha, toalety

Hodnocení: 5

Technický stav: odpovídá technickým požadavkům, udržované

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety přístupné, čisté, chybí sprchy

Hodnocení: 4

Bezpečnost: pravidla bezpečnosti vymezuje návštěvní řád, výška stěny odpovídá charakteru sportovní činnosti, bezpečnost zajišťuje měkká dopadová plocha

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 5

HIS – cvičná lezecká oblast

Obrázek 6

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: specifická volnočasová infrastruktura

Vlastnictví: v majetku horolezeckého oddílu TJ Vrchoviny

Přístup veřejnosti: volně přístupné

Poplatek za využívání infrastruktury: ne

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: 100 značených lezeckých cest (1250 m), ohniště s posezením, dětské hřiště, toaleta (suchá)

Hodnocení: 4

Technický stav: jištění cest vytvořeno podle normy, jištění četné, podle obtížnosti cesty, kvalita cest se liší na základě kvality skalního masívu (narušován erozí)

Hodnocení: 4

Hygiena: hygienické zázemí je nedostačující, toaleta 1x (suchá), sprchy chybí, šatny chybí – vzhledem k charakteru zařízení lze hodnotit jako dostačující

Hodnocení: 2

Bezpečnost: lezení na vlastní nebezpečí, pravidla provozu vymezuje návštěvní řád, při návštěvě rodin s dětmi nebezpečí pádu do řeky – dozor, oplocení chybí

Hodnocení: 3

Celkové hodnocení: 3

Fotbalové hřiště Luštinec

Obrázek 7

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: specifická volnočasová infrastruktura

Vlastnictví: v majetku Nezávislé společnosti Luštinec

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ne

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: 2x travnaté hřiště, 1x šotolina, 6x branka, občerstvení, mob. WC

Hodnocení: 4

Technický stav: udržované

Hodnocení: 4

Hygiena: toalety mobilní, chybí sprchy i šatny

Hodnocení: 3

Bezpečnost: branky nezajištěné, povrch vzhledem ke kvalitě (šotolina) nebezpečný při pádu, sportoviště není chráněné plotem

Hodnocení: 3

Celkové hodnocení: 3,5

Tělocvična Pohybového centra - Malecí

Obrázek 8

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: soukromý majetek - pronajímáno

Přístup veřejnosti: otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: cvičební sál, pódium, zvuková aparatura, stepy, podložky, činky, dynabandy, žíněnky, bosu míče, žebřiny, gymbaly

Hodnocení: 5

Technický stav: odpovídá technickým požadavkům, udržované, povrch podlahy sálu kvalitní - parkety

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety i sprchy přístupné, čisté

Hodnocení: 5

Bezpečnost: zajištěna instruktorem

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 5

Stadion generála Klapálka – ul. 28. října

Obrázek 9

Zdroj: vlastní

Obrázek 10

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení víceúčelové

Vlastnictví: v majetku Sportovního klubu N.M.n.M.

Přístup veřejnosti: omezený

Poplatek za využívání infrastruktury: ano (dětské hřiště bez poplatku)

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: travnaté fotbalové hřiště, fotbalové hřiště s umělým povrchem + osvětlení, atletická dráha s umělým povrchem (6 drah) + sektory (skok daleký, vysoký, vrh, hody, ...), tenisový kurt, volejbalové hřiště, stůl na stolní tenis, lukostřelecká střelnice, fitness centrum, kavárna, sociální zařízení, šatny, kryté posezení s ohništěm, kuželník, odpočinková zóna pro rodiče s dětmi

Hodnocení: 5

Technický stav: odpovídá technickým požadavkům, udržované

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety přístupné, čisté, sprchy v patře

Hodnocení: 4

Bezpečnost: jednotlivé prvky jsou bezpečné odpovídající příslušným požadavkům, při vstupu lze přečíst provozní pokyny

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 5

Zimní stadion – ul. Pod Lipami

Obrázek 11

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: v majetku TJ Spartak

Přístup veřejnosti: otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: ledová plocha, tribuna, lavičky, šatny vytápěné, sociální zařízení, občerstvení, branky, ledovací zařízení

Hodnocení: 5

Technický stav: odpovídá technickým požadavkům, udržované, zázemí vytápěné

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety přístupné, čisté – sociální zařízení nové

Hodnocení: 5

Bezpečnost: pravidla bezpečnosti vymezuje návštěvní řád ve vestibulu, bezpečnost na ledě zajišťuje dozor, nebo pověřená osoba v době veřejného bruslení (ledař)

Hodnocení: 4

Celkové hodnocení: 5

Sokolovna TJ Sokol – ul. Žižkovo náměstí

Obrázek 12

Zdroj: vlastní

Obrázek 13

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: v majetku organizace TJ Sokol

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: hřiště s umělým povrchem, střídačka s přístřeškem, lavičky venkovní, sociální zařízení, branky, kůly a sítě, tělocvična, basketbalové koše, žíněnky, branky, kůň, koza, bradla, trampolína, kruhy, lavičky, žebřiny, šatny, toalety, hřiště s umělým povrchem, asfaltové hřiště, dětský koutek, občerstvení

Hodnocení: 4

Technický stav: odpovídá technickým požadavkům, udržované

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety přístupné, čisté – sociální zařízení nové i po rekonstrukci

Hodnocení: 5

Bezpečnost: branky jsou zajištěny proti pádu, hrací prvky bezpečné, areál oplocený

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 5

Sokolovna TJ Sokol – ul. Sokolská

Obrázek 14

Zdroj: vlastní

Obrázek 15

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: majetkem TJ Sokol N. M. n. M.

Přístup veřejnosti: po dohodě, otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: částečně

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: cvičební sál, šatny, toalety, pódium, trampolína, kruhy, žíněnky, žebřiny, lavičky, venkovní – hřiště šotolina, toalety, tribuna, branky, lavičky, park, občerstvení s posezením a dětským koutkem

Hodnocení: 3

Technický stav: vybavení starší, ale udržované, hřiště na házenou zastaralé (povrch nevyhovující), dětský koutek nedostatečný

Hodnocení: 3

Hygiena: toalety po rekonstrukci, sprchy v budově chybí, šatny dostatečné

Hodnocení: 3

Bezpečnost: areál přístupný veřejnosti, oplocený

Hodnocení: 4

Celkové hodnocení: 3

Tábořiště Rezek

Obrázek 16

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: specifická volnočasová infrastruktura

Vlastnictví: v majetku města Nové Město nad Metují – dlouhodobý pronájem

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: 2x chatka (jedna s kuchyňskou linkou), postele, stoly, židle, lednice, mrazák, 15 stanů s podsadou, vojenský stan 5x5, 4x splachovací toaleta, sprcha (ruční čerpadlo), koryta na mytí, ohniště s posezením, hřiště na volejbal, travnaté hřiště na fotbal

Hodnocení: 3

Technický stav: areál je udržovaný, vybavení starší ale zachovalé, svým charakterem přírodního tábořiště odpovídající

Hodnocení: 4

Hygiena: toalety splachovací, sprcha spíše provizorní – vhodné v létě, ubytování adekvátní tábořišti

Hodnocení: 2

Bezpečnost: areál oplocený, hrací prvky bezpečné, obnovované

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 3,5

Tenisový areál – Nad Sokolovnou

Obrázek 17

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Vlastnictví: v majetku Tenisového klubu

Přístup veřejnosti: po dohodě

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: 3x tenisový kurt, 1x cvičná zeď, 1x klubovna + sociální zařízení, terasa

Hodnocení: 4

Technický stav: tenisový kurt s kvalitním antukovým povrchem, 1x asfalt - v dobrém technickém stavu

Hodnocení: 4

Hygiena: toalety, sprchy a šatny v budově – udržované

Hodnocení: 4

Bezpečnost: areál oplocený

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 4

Interpretace výsledků pozorování

Tabulka 5 Typy infrastruktur pro VČPA

Infrastruktura	Sportovní zařízení	Spec. infrastruktura	Městské plochy	Přírodní plochy
Letiště		x		
Boulder plechovka	x			
HIS		x		
Fotbalové hřiště Luštinec		x		
Tělocvična P.C. Malecí	x			
Stadion Gen. Klapálka	x			
Zimní stadion	x			
Sokolovna TJ Sokol - Žižk.nám.	x			
Sokolovna TJ Sokol - Sokolská	x			
Tábořiště Rezek		x		
Tenisový areál	x			
Celkem	7	4	0	0

Sedm ze třinácti infrastruktur lze označit jako sportovní zařízení. Čtyři jsou specifické infrastruktury pro VČPA, které jsou outdoorového charakteru. Mezi městem podporovanými sportovními infrastrukturami nejsou městské plochy ani přírodní plochy. (Tyto plochy však patří do správy města Nové Město nad Metují (parky, vodní plochy), jejich provoz a údržba se však neobjevuje v Koncepti sportu a tělovýchovy Nové Město nad Metují.)

Tabulka 6 Vlastnictví

Infrastruktura	Město	Sport. org.	Soukromý vlastník
Letiště		x	x
Boulder plechovka		x	
HIS		x	
Fotbalové hřiště Luštinec		x	
Tělocvična P.C. Malecí			x
Stadion Gen. Klapálka		x	
Zimní stadion		x	
Sokolovna TJ Sokol - Žižk.nám.		x	
Sokolovna TJ Sokol - Sokolská		x	
Tábořiště Rezek	x		
Tenisový areál		x	
Celkem	1	9	2

Devět z jedenácti infrastruktur pro VČPA je majetkem sportovních organizací, Aeroklub pronajímá některé pozemky od Lesů ČR, Tělocvična Pohybového Centra J. Michelové je v soukromém vlastnictví a je dlouhodobě pronajímána. Jedinou infrastrukturou pro VČPA, která je v majetku města je Tábořiště Rezek, která je také dlouhodobě pronajímána Klubu českých turistů Nové Město nad Metují.

Tabulka 7 Přístup veřejnosti

Infrastruktura	Volně přístupné	Omezený	Po dohodě	Otevírací doba
Letiště			x	
Boulder plechovka			x	
HIS	x			
Fotbalové hřiště Luštinec	x			
Tělocvična P.C. Malecí				x
Stadion Gen. Klapálka		x		
Zimní stadion				x
Sokolovna TJ Sokol - Žižk.nám.			x	
Sokolovna TJ Sokol - Sokolská		x		x
Tábořiště Rezek			x	
Tenisový areál			x	
Celkem	2	2	5	3

Volně přístupná sportoviště, což znamená, že návštěvníci mohou přijít kdykoliv a využít prostor bez omezení, jsou jen dvě z jedenácti. Další jedno zařízení mohou návštěvníci využít z části – vymezený prostor je volně přístupný. Pět infrastruktur je přístupných po dohodě s provozovatelem – za jeho dohledu. Sokolovna TJ Sokol – Sokolská má otevírací dobu vymezenou, navíc volně přístupný je venkovní areál, vnitřní tělocvična je dostupná po dohodě.

Tabulka 8. Bezbariérovost

Infrastruktura	Bezbariérovost	
	Ano	Ne
Letiště	x	
Boulder plechovka	x	
HIS	x	
Fotbalové hřiště Luštinec	x	
Tělocvična P.C. Malecí	x	
Stadion Gen. Klapálka	x	
Zimní stadion	x	
Sokolovna TJ Sokol - Žižk.nám.	x	
Sokolovna TJ Sokol - Sokolská	x	
Tábořiště Rezek	x	
Tenisový areál	x	
Celkem	11	0

Všechny podporované infrastruktury jsou plně bezbariérové.

Tabulka 8 Poplatky za využívání infrastruktury

Infrastruktura	Poplatek		
	Ano	Ne	Částečně
Letiště	x		
Boulder plechovka	x		
HIS		x	
Fotbalové hřiště Luštinec		x	
Tělocvična P.C. Malecí	x		
Stadion Gen. Klapálka			x
Zimní stadion	x		
Sokolovna TJ Sokol - Žižk.nám.	x		
Sokolovna TJ Sokol - Sokolská			x
Tábořiště Rezek	x		
Tenisový areál	x		
Celkem	7	2	2

Sedm z jedenácti infrastruktur pro VČPA je zpoplatněných, respektive jsou zpoplatněné služby místních provozovatelů. HIS – cvičná horolezecká oblast je volně přístupná a bez poplatků. Fotbalové hřiště je také přístupné veřejnosti (za určitých pravidel při pobytu) a jeho užívání je také zdarma. Stadion gen. Klapálka má volně přístupné dětské hřiště, které je zdarma, zbytek prostoru je za poplatek. Sokolovna TJ Sokol – ul. Sokolská má venkovní prostory (park a hřiště) přístupné zdarma, tělocvična je pronajímána za poplatek.

Sportovní organizace a infrastruktury komerčního charakteru

V Koncepci rozvoje sportu a tělovýchovy města Nové Město nad Metují je zmínka o komerčních zařízeních, která nejsou podporována (finančně) z městských zdrojů určených na sport, ale rozhodně patří mezi důležitá zařízení ve městě. Z tohoto důvodu jsem pro srovnání uvedla tři nejvýznamnější.

Název sportovní organizace: Svět dětí a Centrum Najáda

Typ organizace: společnost s ručením omezeným

Forma sportovní aktivity: plavání pro veřejnost (rodiny s dětmi, seniory, těhotné ženy), provoz sauny, aquaaerobik, plavecká škola

Cílová skupina: 3 měsíce – 60 let

Počet členů: 0 (komerční zařízení)

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ano

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Dům zdraví

Název sportovní organizace: Fitness Rajská zahrada - Clitia

Typ organizace: akciová společnost

Forma sportovní aktivity: fitness, wellness – sauna, vířivka, masáže, skupinová cvičení

Cílová skupina: 18 – 60 let

Počet členů: 0 (komerční zařízení)

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ano

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Rajská Zahrada

Název sportovní organizace: Sportovní centrum

Typ organizace: společnost s ručením omezeným

Forma sportovní aktivity: tenis, squash, spinning, badminton, fitness

Cílová skupina: 3 – 60 let

Počet členů: 0 (komerční zařízení)

Zapojení handicapovaných občanů do sportovní činnosti: ano

Sportovní zařízení využívané k provozování činnosti:

Sportovní hala

Dům zdraví – ul. 28. října

Obrázek 18

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Majetkový poměr k místu provozu: v pronájmu

Přístup veřejnosti: otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: sauna, bazén (rozměr 12,5 x 6m; hloubka 0,9-1,2m), občerstvení, dětský koutek, sprchy, toalety, šatny

Hodnocení: 5

Technický stav: s ohledem na velikost a kapacitu zařízení je technický stav dobrý, šatny, sprchy a toalety prošly rekonstrukcí

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety a sprchy jsou udržovány v čistotě, dětský koutek slouží k aklimatizaci batolat v zimním období

Hodnocení: 5

Bezpečnost: přítomností plavčíka je zařízení bezpečné, nebezpečí hrozí jen na mokřých plochách a na schodech

Hodnocení: 4

Celkové hodnocení: 5

Rajská zahrada – ul. Komenského

Obrázek 19

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Majetkový poměr k místu provozu: v majetku organizace

Přístup veřejnosti: otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: cardiozóna – běžecké pásy, cross trenažery, recumbent bike, e-spinner; posilovna – stoje Startrac; cvičební sál; wellness (sauna, vířivka); toalety, sprchy a šatny

Hodnocení: 5

Technický stav: vynikající, nové zařízení

Hodnocení: 5

Hygiena: toalety a sprchy ve výborném stavu, jen nošení plavek do sauny není v souladu s hygienickými předpisy, při větší návštěvnosti by jedna sprcha pro ženy a jedna pro muže nemusela být dostačující

Hodnocení: 4

Bezpečnost: přítomnost trenéra zajišťuje bezpečnost ve fitness

Hodnocení 5:

Celkové hodnocení: 5

Sportovní hala – ul. 28. října

Obrázek 20

Zdroj: vlastní

Typ infrastruktury pro VČPA: sportovní zařízení

Majetkový poměr k místu provozu: v majetku organizace

Přístup veřejnosti: otevírací doba

Poplatek za využívání infrastruktury: ano

Bezbariérový přístup: ano

Technické vybavení: 30 posilovacích strojů, stepper, 2x rotoped, crossový trenažér, běhací pás, 10+1 spinningových trenažérů, 1x kurt na squash, 1x kurt na tenis, 1x kurt na badminton, toalety, 1x sprcha, šatna (muži a ženy), stoly a židle k posezení

Hodnocení: 5

Technický stav: nové zařízení – bez výhrad

Hodnocení: 5

Hygiena: při vyšší návštěvnosti možný problém s kapacitou sociálních zařízení

Hodnocení: 4

Bezpečnost: fitness – stálá přítomnost trenéra, spinning pod vedením certifikovaných instruktorů

Hodnocení: 5

Celkové hodnocení: 5

5.4 Rozhovor

Rozhovor jsem vedla s vedoucím oddělení školství, kultury a sportu Mgr. Václavem Kupkou. Cílem byla identifikace existujících plánovacích předpokladů (postupů) a finančních modelů v oblasti sportu. Pro tvorbu otázek jsem využila projektu IMPALA a to konkrétně části „Plánování“ infrastruktur. Před samotným kladením otázek jsem respondenta seznámila s cíly práce a některými pojmy používanými v otázkách.

1) Existuje databáze nebo inventář infrastruktur pro VČPA? (typy, množství, velikost, vhodnost, využití, údržba)

Odpověď: *Databáze infrastruktur pro VČPA neexistuje v plném rozsahu. Nové Město nad Metují sestavilo **seznam sportovních klubů** (organizací), které vykazují soutěžní činnost. Tyto organizace provozují infrastruktury pro VČPA a jsou oprávněny žádat o finanční příspěvky město.*

2) Existuje inventář dostupných programů pohybové aktivity (cvičební lekce, apod.)? (soupis programů sportovních klubů a jejich nabídek nebo dalších poskytovatelů – sociální, komerční, atd.)

Odpoď: *Inventář dostupných programů pohybové aktivity neexistuje. Součástí Koncepce sportu Nové Město nad Metují je seznam sportovních organizací s jejich sportovním zaměřením.*

3) Existuje databáze, která sleduje chování týkající se pohybové aktivity u běžné populace?

Odpoď: *Taková databáze neexistuje. Některé informace se objevují v dotazníkovém šetření, které je součástí Strategického plánu města Nové Město nad Metují do roku 2020.*

Tabulka 9 Četnost odpovďí na otázku: Jakým způsobem trávíte volný čas? (zdroj: Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020 – část dotazník)

Kategorie	Četnost v %
Procházkami	57 %
Rád jezdím na kole	36 %
Čtením	36 %
Doma u televize	28 %
Návštěvami přátel	22 %
Účastí na kulturních akcích	21 %
Sportem, ale nejsem členem žádné sportovní organizace	19 %
V restauraci s přáteli	14 %
Sportem jako člen sportovní organizace	12 %

U počítače	10 %
Účastním se zájmové nebo spolkové činnosti	9 %
Na diskotéce	3 %
Jiné: zahrádkaření, chalupaření aj.	14 %

Tabulka 10 Četnost odpovědí na otázku: Které ze stávajících sportovišť využíváte nejčastěji? (zdroj: Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020 – část dotazník)

Kategorie	Četnost v %
Nevyužívám žádné z těchto zařízení, sportuji jinak	30 %
Nesportuji, tato otázka se mě netýká	26 %
Zimní stadion	14 %
Atletický stadion gen. Klapálka	13 %
Sokolovny	11 %
Krytý bazén	10 %
Tenisové kurty	5 %
Sportovní hala	4 %

4) Existuje inventář potřeb běžné populace?

Odpověď: *Inventář zaměřený výhradně na tuto oblast neexistuje. Některé prvky se objevují v dotazníkovém šetření z roku 2007.*

Tabulka 11 Četnost odpovědí na otázku: Jaká zařízení určená ke sportovním či různým oddechovým aktivitám Vám ve městě chybí nebo jsou ve špatném stavu? (zdroj: Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020 – část dotazník)

Kategorie	Četnost v %
Letní koupaliště	60 %
Cyklostezky	29 %
Dětská hřiště, místa pro hraní dětí	19 %
Víceúčelová hřiště	17 %
Prostor pro netradiční sporty	12 %
Pěší a běžecké trasy v okolí města	11 %
Trasy pro in-line bruslaře	8 %
Veřejná prostranství pro setkávání lidí	7 %
Hřiště pro organizované sporty	4 %

5) Jaké finanční modely jsou městem využívány - podílové, plné nebo privátní?

Odpověď: *„Nejčastějším případem financování je **podílové – z veřejných zdrojů a z třetího sektoru**. Město není vlastníkem sportovních zařízení, ale snaží se jejich činnost podpořit ze svého rozpočtu. V roce 2012 bylo vyčleněno z rozpočtu města na*

provoz sportovních zařízení 3,3 mil. korun a tento příspěvek byl navýšen o 800 tisíc korun. Způsob **plného financování třetím sektorem** je využíván v případě, že neziskové organizace nepožádají město o spolufinancování.

Komerční společnosti **financují plně privátně** infrastrukturu. Na území města provozují sportovní činnost komerční provozovatelé. Např.: Rajská zahrada, Sportovní centrum při stadionu gen. Klapálka, Svět dětí a Centrum Najáda“.

6 Diskuse

V diplomové práci jsem se pokusila vyhodnotit postupy místní municipality v podpoře pohybové rekreace (sportu) občanů ve městě Nové Město nad Metují a porovnat je s celkovou koncepcí sportu na úrovni České republiky. Problematikou podpory rozvoje infrastruktury pro pohybové aktivity v místních podmínkách se zabývá mnoho autorů např. Edwards & Tsouros (2006) nebo Yancey (2007), avšak takto zpracovanou kombinaci případové studie v konfrontaci s obecnými požadavky na realizaci jsem nenalezla. Bohužel jsem z tohoto důvodu nemohla provést srovnání s jinými městy obdobné velikosti, což by bylo jistě přínosné a zajímavé.

Od roku 2004 jsme součástí Evropské unie, kde vznikají stále nové dokumenty, reagující na zvyšující se zdravotní problémy spojené s pohybovou inaktivitou veřejnosti. Dokumenty jsou doporučujícím, nezávazným materiálem a je v kompetenci každé členské země jak s nimi bude zacházet. Česká Republika disponuje zákonem o podpoře sportu č. 115/2001, ve kterém přenesla zodpovědnost v oblasti rozvoje sportu na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kraje a obce, přičemž politika týkající se sportu je rozvíjena a realizována hlavně na místní úrovni obcemi a obecními úřady (Dohnal, 2002). Jejich úkolem je koncepční dokumenty respektovat a pokusit se převést je do praxe. Město Nové Město nad Metují disponuje vlastním koncepčním dokumentem upravujícím podporu sportu a tělovýchovy v obci (Příloha 3)

Z výsledků analýzy Koncepce sportu a tělovýchovy v Novém Městě nad Metují vyplývá, že město finančně podporuje výhradně sdružení (NNO), což je v souladu s Koncepcí státní podpory sportu v ČR, která uvádí, že podpora sportu pro všechny je zajištěna zejména prostřednictvím občanských sdružení. Nicméně v dokumentu jakým je koncepce musí figurovat i ostatní subjekty (komerční, sociální,...), neboť i ty mají

značný význam pro pohybovou rekreaci občanů a její rozsah i kvalitu rozhodně ovlivňují. Tento fakt potvrzuje i analýza tří významných komerčních organizací ve městě, jimiž jsou Centrum Najáda s.r.o., Sportovní Centrum a Fitness Rajska zahrada, které obohacují celkový výčet sportovních aktivit o další tři: plavání, spinning a squash. Přesto se ukázalo, že poměr různých forem sportovních aktivit (30) k počtu podporovaných organizací (17) je téměř dvojnásobný. Mohu tedy konstatovat, že spektrum podporovaných sportovních aktivit je široké a obyvatelé města mají rozhodně z čeho vybírat.

Počet osob bezprostředně zapojených do podporovaných sportovních aktivit je 3025, což při počtu obyvatel města 9724, činí téměř 1/3 všech obyvatel. Číslo vyjadřuje počet registrovaných členů, tedy občanů organizovaných ve sportu. Lidé však začínají upřednostňovat neorganizovanou sportovní aktivitu před organizovanou (European Commission, 2008). Ta však do koncepce není zapracována. Dále jsem zjistila, že nabídka sportovních organizací, vzhledem k věkovým skupinám, odpovídá celoživotnímu využívání pohybových aktivit s důrazem na ranou dospělost až seniory. Zdravotně handicapovaní občané jsou zapojováni do pohybových aktivit minimálně, ačkoliv většina sportovních zařízení nabízí bezbariérový přístup.

Koncepce státní podpory sportu v ČR vybízí k převodu sportovních zařízení do majetku měst, ale město Nové Město nad Metují vlastní jen jednu infrastrukturu pro VČPA, a tou je Tábořiště Rezek provozované Klubem českých turistů Nové Město nad Metují. Financování sportu probíhá z rozpočtu města a to podílovým způsobem. Nové Město nad Metují sportovní organizace však podporuje natolik, že jejich sportovní zařízení jsou z velké části ve skvělé kvalitě (5 zařízení z 11) nebo potřebují pouze

menší úpravy (3 zařízení z 11). Tento fakt potvrzuje i navýšení rozpočtu do oblasti sportu o 800 000 tisíc Korun (Příloha 5).

Obec Nové Město nad Metují nezahrnuje do Koncepce sportu a tělovýchovy využití městských a přírodních ploch. Ty jsou částečně řešeny v rámci Strategického plánu města Nového Města nad Metují do roku 2020 a Územního plánu. Zásadní je, že právě tyto typy infrastruktur umožňují neomezený přístup široké veřejnosti a zpravidla zcela zdarma a to znamená, že vyhovují požadavkům sociální spravedlnosti. Přičemž právě ekonomická stránka může být bariérou pro provozování pohybových aktivit (Flemr at al, 2009). Bylo zjištěno, že pouze dvě zařízení jsou zcela volně přístupná – HIS a Fotbalové hřiště Luštinec, přičemž obě mají charakter specifické volnočasové infrastruktury.

V oblasti plánování infrastruktur pro VČPA chybí databáze stejně jako inventář dostupných programů pohybových aktivit, který by umožnil řídit jejich nabídku pro různé specifické skupiny obyvatel.

Databáze infrastruktur pro VČPA chybí. Město se zaměřilo na vybrané sportovní organizace, které provozují svou činnost v zařízeních, která jsou v jejich majetku. V seznamu organizací nefigurují komerční zařízení, takže nelze objektivně posoudit rozsah infrastruktur pro VČPA.

Ve městě proběhlo dotazníkové šetření, které postrádá komplexnost, ale i přesto z něj lze vyčíst některé důležité informace. Chování týkající se pohybové aktivity běžné populace odhalilo, že velké procento občanů tráví volný čas procházkami, jízdou na kole a sportem (ať už jako člen nebo nečlen sportovní organizace). Největší procento dotázaných odpovědělo, že nevyužívá žádné sportoviště a sportuje jinak. Tato zjištění

mohou být směrodatná pro další financování a rozvoj sportu ve městě. Jako prioritní potřeba ve vztahu ke sportu se ukázalo vybudování koupaliště a cyklostezek ve městě.

Z hodnocení vyplývá, že mnohé zkoumané oblasti by zasluhovaly podrobit dalšímu podrobnějšímu výzkumu. Ovšem v rámci mých předem stanovených cílů, mohu konstatovat, že byly naplněny a že se potvrdily výsledky teoretické části. Věřím, že tato diplomová práce přinese další nové podněty pro oblast komunální rekreace ve městě Nové Město nad Metují.

7 Závěry

Na základě analýzy získaných koncepčních dokumentů, pozorování a rozhovoru s vedením Odboru školství, kultury a sportu jsem zjistila, že město Nové Město nad Metují finančně **podporuje** především **organizovaný sport**. Přesto se město snaží zohlednit i přání a postoje občanů a plánuje výstavbu některých nových infrastruktur pro volnočasové pohybové aktivity (koupaliště, skatepark).

Výčet různých forem pohybových aktivit je vzhledem k počtu podporovaných organizací dostatečný a občané mají **rozmanité příležitosti** ke sportování. Požadavek na zapojení **co největšího počtu obyvatel** do pohybové aktivity není z pohledu koncepce naplněn, neboť účast občanů v podporovaných aktivitách je v poměru k celkovému počtu lidí ve městě třetinová. Doporučuji zaměřit se více na revitalizaci městských a přírodních ploch, které umožňují zapojit do pohybové rekreace i občany, kteří chtějí provozovat neorganizované, individuální pohybové aktivity mimo sportovní zařízení a zdarma.

Kvalita podporovaných infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu je na dobré úrovni. Město ve spolupráci s provozovateli financuje provoz a údržbu zařízení. Výbornou kvalitu vykazují také komerční zařízení finančně nepodpořená z rozpočtu města. Doporučuji tato zařízení zahrnout do koncepce sportu v Novém Městě nad Metují.

Plánování infrastruktur pro volnočasové pohybové aktivity je nedostatečné v tvorbě databází jak na úrovni České republiky, tak na úrovni města Nové Město nad Metují. Pro jasný přehled je nutné důkladně zjistit potřeby veřejnosti a vytvořit souhrn všech možností pro využití volného času k pohybové aktivitě obyvatel.

Ulehčením a zjednodušením práce osob pověřených oblastí sportu by bylo zřízení samostatného odboru zabývajícího se problematikou sportu, ale Městský úřad jej zřizovat nebude z finančních důvodů. Nedostatek financí v rozpočtu je také důvodem, proč město Nové Město nad Metují nebude usilovat o **vlastnictví** sportovních zařízení. Doporučuji využít dalších zdrojů financování sportu, především z fondů Evropské Unie, kde je možné získat větší finanční částky na velké investiční akce např. koupaliště.

Diplomová práce přispěla k objasnění situace v realizaci podpory sportu a pohybových aktivit občanů České republiky především na úrovni menších měst a nabízí pověřeným osobám podněty, jak v této oblasti pracovat efektivněji.

8 Souhrn

Podstatou práce byla analýza obsahu dostupných koncepčních materiálů v oblasti sportu a volnočasových pohybových aktivit ve vztahu k pohybové rekreaci obyvatel Nového Města nad Metují. V první části práce vycházím z aktuálních poznatků o zdravotním stavu obyvatel ČR a vlivu pravidelné pohybové aktivity na zdraví občanů všech věkových kategorií. Sbírám informace o rekreačním potenciálu daného území a možnostech jeho využití.

Druhá část se věnuje cílům a metodice práce. V metodice jsem kombinovala kvalitativní a kvantitativní výzkum, založený na pozorování, dotazování a rozhovoru.

Ve třetí části práce analyzuji obsah Koncepce státní podpory sportu v ČR, který poukazuje na současný trend v řešení problému absence pohybové aktivity ve společnosti. Na získané informace navazují hodnocením způsobu podpory volnočasové pohybové aktivity obyvatel Nového Města nad Metují.

Mohu konstatovat, že jsem získala dobrý vhled do problematiky a práce pro mě byla přínosem. Věřím, že bude inspirací pro plánování podpory sportu široké veřejnosti na úrovni menších obcí.

9 Summary

The issue of the thesis was an analysis of concept documents in the sport and leisure-time physical activities in relation to communal recreation of citizens in the town Nové Město nad Metují. The first part of the thesis describes present knowledge about state of health of Czech inhabitants and effect of regular physical activity on health in the wide public. I collected information about recreation potential in given territory and opportunities for its utilization.

The second part describes aims and methodology of this work. In methodology, I combined qualitative and quantitative research, based on observing, asking and interviewing.

In the third part I analyse the content of state sport support in the Czech Republic, which points to current trend in solution of physical activity lack in society. To gained information, I continue to assess the way of support of leisure-time physical activities.

I can declare, that I've got a good awareness of the problem and the work enriched my knowledge. I believe that it will be an inspiration for planning processes of sport support for wide public in other towns.

10 Referenční seznam

- Anderson, R., & Kickbush, J. (2008). *Health promotion*. Copenhagen: Regional Office for Europe.
- Centrum evropského projektování. (2007). *Strategický plán města Nové Město nad Metují do roku 2020. Analytická část – Profil města*. Hradec Králové.
- Dohnal, T. (2002). *Koncepce a metodika systému komunální rekreace na úrovni obce*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Drbal, C. (2005). *Česká zdravotní politika a její východiska*. Praha: Galén.
- Edwards, P., & Tsouros, A. D. (2006). *Promoting physical activity and active living in urban environments: The role of local governments*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.
- Engbers L. H., Brugman T., de Jong T., Verheijden M. W. for the IMPALA group. (2010). *Improving leisure-time physical activity in the local arena (IMPALA) – report on work package 1* [TNO report No. 031.14374]. Leiden: TNO
- European Commission. (2010). *Sport and physical activity. Special Eurobarometer 334*. Brussels: TNS Opinion & Social.
- EU Working Group. (2008). *EU physical activity guidelines. recommended policy actions in support of health-enhancing physical activity*. Brussel: European Commission.
- Retrieved 5.12.2012 Wide Web from the World:
http://ec.europa.eu/sport/library/sport-and_en.htm
- Flemer, L. et al. (2009). *Prostorové podmínky pro podporu aktivního životního stylu současné populace*. Praha: Karolinum.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

- Hodaň, B., & Dohnal T. (2008). *Rekreologie*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Hodaň, B., & Hobza, V. (2010). *Financování tělesné kultury jako složky občanské společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Holčík, J. (2003). *Zdraví 21. Výklad základních pojmů. Úvod do evropské zdravotní strategie*. [připraveno v rámci grantu: IGA MZ ČR č. NO/7700-3]
- Holčík, J. (2010). *Systém péče o zdraví a zdravotní gramotnost*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Křivohlavý, J. (2001). *Psychologie zdraví*. Praha: Portál.
- Komise evropských společenství. (2007). *Bílá kniha, Bílá kniha o sportu*. KOM (2007) 391 v konečném znění. Brusel: Evropská komise. Retrieved 5.12.2012 from the World Wide Web: <http://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>
- Merkunová, A., & Orel, M. (2008). *Anatomie a fyziologie člověka pro humanitní obory*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky. (2009). *Koncepce státní podpory sportu v České Republice*. [č.j.: 20099/2009-5] Praha. Retrieved 25.12.2012 from the World Wide Web: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice?highlightWords=koncepce+sportu>
- Payne, J. (2005). *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton.
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. (1995). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Slepičková, I. (2005). *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum.
- Slepičková, I. (2007). *Sportovní organizace. Teoretická východiska a situace v ČR po roce 1990*. Praha: Karolinum.
- Stejskal, P. (2004). *Proč a jak se zdravě hýbat*. Břeclav: Presstempus.

- Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. (2011). *Zdravotnická ročenka České Republiky*. Praha: ÚZIS ČR.
- Vašíčková, J. & Neuls, F. (2011). *Navržené evropské směrnice: Zlepšování infrastruktur pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách směrem k sociální spravedlnosti, mezioborové spolupráci a účasti*. Retrieved 25.4.2013 from the World Wide Web: <http://www.projektimpala.cz/smernice>
- World Health Organization. (2012). *Policies and priority interventions for healthy ageing*. Copenhagen: Regional office for Europe. Retrieved 5.12.2012 from the World Wide Web: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/161637/WHD-Policies-and-Priority-Interventions-for-Healthy-Ageing.pdf
- World Health Organization. (2011). *Action plan for implementation of the European strategy for the prevention and control of noncommunicable diseases 2012 – 2016*. Copenhagen: Regional Office for Europe.
- Yancey, A. K., Fielding, J. E., Flores, G. R., Sallis, J. F., McCarthy, W. J., & Breslow, L. (2007). *Creating a robust public health infrastructure for physical activity promotion*. *American Journal of Preventive Medicine*, 32(1), 68-78. doi: 10.1016/j.amepre.2006.08.029
- Zákon č. 115 ze dne 28. února 2001, o podpoře sportu ve znění zákona č. 219 ze dne 5. května 2005.

11 Přílohy

Příloha 1 Dotazník pro zástupce sportovních organizací.

1. Jaký je přesný název Vaší organizace?

.....

2. O jaký typ organizace se ve Vašem případě jedná (sdružení, s.r.o.,...)?

.....

3. Je-li Vaše organizace nezisková, jaká je v současnosti její členská základna?

.....

4. Jaké sportovní aktivity Vaše organizace nabízí?

.....

5. Pro jakou věkovou skupinu organizujete aktivity?

.....

6. Na jakém místě provozuje Vaše organizace sportovní činnost?

.....

7. Je sportoviště v majetku Vaší organizace, města nebo jste v nájmu?

.....

8. Zapojují se do Vaší sportovní činnosti také handicapovaní občané?

.....

Příloha 2 Formulář pro záměrné pozorování infrastruktur pro VČPA.

Typ infrastruktury pro VČPA:

Sportovní zařízení

Specifická infrastruktura pro VČPA

Městské plochy

Přírodní plochy

Bezbariérový přístup

Ano

Ne

Přístupnost sportoviště – otevírací doba

.....

Poplatky za využívání sportoviště

Ano (pronájem, vstupné)

Ne

.....

Technické vybavení

.....

.....

Technický stav

.....

.....

Hygiena

.....
.....
Bezpečnost
.....
.....

**Koncepce rozvoje sportu
a tělovýchovy
v Novém Městě nad Metují**

(NÁVRH)

Dokument upravuje poskytování finančních příspěvků z rozpočtu města Nové Město nad Metují v oblasti sportu a tělovýchovy na období 2011 – 2020

1. ÚVOD

Péče o sport patří podle zákona o podpoře sportu č.115/2001 Sb. k povinnostem obce. Město Nové Město nad Metují se spolupodílí nejen na financování sportu a sportovních zařízení, ale zároveň koordinuje činnost sportovních subjektů ve prospěch města a kontroluje efektivnost vynaložených veřejných zdrojů. Sport a veškeré pohybové a volno-časové aktivity jsou nedílnou součástí života ve městě.

Město Nové Město nad Metují deklaruje právo na sport svých občanů, chce jim ho umožnit v různých formách a uznává svoji vlastní zodpovědnost v zajišťování sportu koncipováním a realizací vlastní sportovní politiky a zřízením sportovní komise jako poradního orgánu RM pro oblast sportu a tělovýchovy. S ohledem na široké spektrum provozovaných sportů město Nové Město nad Metují garantuje všem svým občanům rovný přístup ke každému sportu (neexistence tzv. prioritních sportů).

Město Nové Město nad Metují se současně veřejně hlásí ke své povinnosti vytvářet pro občany vhodné podmínky pro sport a sportovní volno-časové aktivity. Uvědomuje si nezastupitelnou úlohu sportu v životě všech občanů, zvláště pak mládeže a dětí. Vnímá sportování a smysluplné využití volného času jako účinnou formu primární prevence sociálně patologických jevů.

Koncepce rozvoje sportu a tělovýchovy v Novém Městě nad Metují je zpracovaná v souladu se „Strategickým plánem města Nové Město nad Metují do roku 2020“, opírá se především o prioritní oblast č. 3: Život ve městě. Tato prioritní oblast je vymezena tématickými prioritními osami, z nichž sportu a tělovýchovy se dotýká hlavně osa „Volnočasové aktivity (vč. sportu a kultury)“.

Přehled sportovních klubů působících v Novém Městě nad Metují:

- **SK Nové Město nad Metují** (atletika, volejbal, lukostřelba, sport handicapovaných a rekreační sporty – aerobic, kondiční kulturistika žen, kondiční cvičení žen, Pilátes, body + mide, fitness).
- **TJ Spartak Nové Město nad Metují** (lední hokej, krasobruslení)
- **MFK Nové Město nad Metují** (fotbal)
- **Tennis Club Nové Město nad Metují** (tenis)
- **T.J. Sokol Nové Město nad Metují** (národní házená, florbal, cyklistika, sportovní tanec, olympijský šplh)
- **T.J. Sokol Krčín** (národní házená, nohejbal, volejbal, tenis)
- **T.J. Sokol Vrchoviny** (horolezectví, šachy)
- **TTC Nové Město nad Metují** (stolní tenis)
- **Lyžařský klub Nové Město nad Metují** (lyžování)
- **Aeroklub Nové Město nad Metují** (parašutismus, motorové létání, bezmotorové létání)
- **Pohybové centrum Nové Město nad Metují** (aerobic, gymnastika, tanec, všeobecná sportovní příprava hokejistů, fotbalistů a krasobruslařek)
- **YOSHINKAN** (karate)
- **TJ Sport pro všechny Nové Město nad Metují** (gymnastika, brännball, všeobecná sportovní příprava)

- **KČT Nové Město nad Metují** (turistika)
- **Nezávislá společnost Luštinec Nové Město nad Metují** (malá kopaná)
- **SK Krčínský prak** (soutěže ve střelbě prakem)

Pouze některé z těchto klubů jsou **vlastníky a provozovateli sportovních areálů** - SK Nové Město nad Metují, TJ Spartak Nové Město nad Metují, Tennis Club Nové Město nad Metují (není vlastníkem pozemků), T.J. Sokol Nové Město nad Metují, T.J. Sokol Krčín, T.J. Sokol Vrchoviny, Lyžařský klub Nové Město nad Metují (vlastní vlek a část pozemků, polovina sjezdovky je v nájmu od Lesů ČR s.p.), Aeroklub Nové Město nad Metují, KČT Nové Město nad Metují, Nezávislá společnost Luštinec Nové Město nad Metují, ostatní si sportoviště pronajímají.

3. Koncepce podpory sportu a tělovýchovy v Novém Městě nad Metují

3.1 Úvod

Podpora sportu a tělovýchovy obyvatel patří ke strategickým cílům každého města. V rámci prevence kriminality má sport a tělovýchova zejména mládeže nezastupitelnou roli. Jako hlavní v této oblasti je třeba vnímat zvýšenou podporu pravidelných aktivit oproti jednorázovým akcím. Tato podpora je realizována formou příspěvku na provoz sportovišť (u vlastníků a provozovatelů sportovních areálů) a na pravidelnou sportovní a tělovýchovnou činnost. Samozřejmě i jednorázové akce patří k životu a koloritu města. Jejich podpora by měla být realizována grantovým programem.

Hlavním cílem této podpory zůstává přivést postupně co největší počet mládeže k pravidelnému celoročnímu sportování. Dále pak vytvořit vhodné a dostatečné podmínky pro realizaci rekreačních sportovních aktivit všech obyvatel města. V neposlední řadě optimalizovat využívání veřejných sportovišť pro širokou veřejnost.

3.2 Výkonnostní sport

Výkonnostnímu sportu se věnují všechny sportovní kluby v Novém Městě nad Metují. Pouze některé z těchto klubů mají ve svém středu vrcholové sportovce .

Finanční podpora města v oblasti výkonnostního sportu musí být průhledná a musí být určena všem sportovním klubům. Průhlednost je zajištěna tím, že veškeré finanční příspěvky a dotace budou projednávány ve sportovní komisi, Radě města, případně Zastupitelstvu města a budou zveřejňovány na stránkách města.

Hlavní prioritou při rozdělování této podpory je její diferenciacce a to ve smyslu preferování podpory sportovních aktivit mládeže. Určující je počet členů do 18 let. Při určování výše podpory pro jednotlivé kluby se přihlíží k výši pronájmů těch klubů, které sportoviště nevlastní a k nákladům na údržbu sportovišť klubů, které tyto sportoviště vlastní.

3.3 Vrcholový sport

Vrcholoví sportovci nereprezentují pouze sami sebe a svůj sportovní klub, ale také Nové Město nad Metují. Pokud dosáhnou úspěchů na mistrovství ČR, mistrovství Evropy, mistrovství světa, Olympijských hrách, reprezentují Českou republiku na mezinárodních utkáních, je to pro město obrovská reklama, zviditelnění, které se projevuje zájmem o Nové Město nad Metují a může přispět k zvýšené návštěvnosti sportovců a turistů. Město si plně uvědomuje pozitivní přínos vrcholového sportu. Při rozdělování finančních prostředků sportovním klubům se k tomuto přihlíží.

3.4 Investice do sportovišť

Město Nové Město nad Metují není vlastníkem žádného sportovního areálu, vlastní pouze dětská hřiště a sportovní „plácky“, na kterých probíhá neorganizovaná sportovní činnost. Sportovní areály jsou v majetku klubů. V minulosti platilo a nadále platí pravidlo, že pokud klub sežene na rekonstrukci svých sportovišť finanční prostředky a bude potřebovat spoluúčast, vyjde mu město vstříc, bude-li to v souladu s koncepcí rozvoje sportu a tělovýchovy ve městě a výše spoluúčasti bude ve finančních možnostech města. Spolufinancování projektů zaměřených na modernizaci, rekonstrukci a celkové zkvalitnění sportovních areálů a hřišť, na přístavbu doplňkových zařízení ke sportovním areálům a na rozšíření nabídky sportovního vyžití vybudováním nových specializovaných sportovišť vychází ze „Strategického plánu města Nové Město nad Metují do roku 2020“.

Vlastníci sportovišť i město Nové Město nad Metují budou aktivně spolupracovat na získávání dotací ze SR do modernizace, rekonstrukce, popřípadě výstavby nových sportovišť.

Vlastníci sportovišť budou k 31. 12. kalendářního roku předkládat městu seznam oprav a požadavků na rekonstrukci, popřípadě modernizaci sportovišť s přibližným cenovým rozvrhem. Požadavky budou podloženy fotodokumentací, revizními zprávami, popřípadě důvodovou zprávou nebo projektovou dokumentací.

3.5 Proces rozdělování finančních prostředků

Podmínkou poskytnutí finančních prostředků na provoz sportovišť a na činnost je předložení žádosti o veřejnou finanční podporu a to na předepsaném formuláři do 31. 3., případně 31. 8. příslušného kalendářního roku. Zásady pro poskytování veřejné finanční podpory z rozpočtu města Nové Město nad Metují a formuláře žádostí i vyúčtování jsou uveřejněny na stránkách města. K žádosti o veřejnou finanční podporu je třeba doložit kopii zřizovací listiny, zakládací listiny, statutu, stanov (pouze když klub žádá poprvé, v dalších letech pokud došlo ke změnám), kopie výkazu zisků a ztrát, rozvahy, výkazu příjmů a výdajů, výkazu o majetku, peněžní deník za předchozí kalendářní rok (dle způsobu účetnictví vedeného sportovním klubem). Žádosti s požadovanými přílohami se shromáždí na oddělení školství, sportu a příspěvkových organizací, které z nich připraví podklady pro jednání sportovní komise. Sportovní komise předloží Radě města Nové Město nad Metují návrh na rozdělení finančních prostředků pro sportovní kluby na příslušný kalendářní rok. S každým příjemcem veřejné finanční podpory bude následně uzavřena smlouva o poskytnutí příspěvku na příslušný rok. Po podpisu smlouvy bude příspěvek poukázán na účet žadatele. Pokud nebudou dodrženy podmínky stanovené ve smlouvě, bude klub povinen přidělený příspěvek vrátit poskytovateli. Město Nové Město nad Metují je oprávněno provádět

kontroly správnosti údajů uvedených v žádosti o veřejnou finanční podporu na příslušný rok a kontrolu použití příspěvku.

4. ZÁVĚR

Koncepce rozvoje sportu a tělovýchovy v Novém Městě nad Metují je strategický materiál, který jasně a průhledně nastavuje pravidla pro podporu a rozvoj sportu ve městě a je vypracován v souladu se „Strategickým plánem města Nové Město nad Metují do roku 2020. Důraz je kladen na podporu sportovních aktivit mládeže a na podporu pravidelného sportování. Případné změny v tomto dokumentu schvaluje Rada města Nové Město nad Metují.

V Novém Městě nad Metují 30. 3. 2011

Příloha 4 Sportovní komise města Nové Město nad Metují

	Organizace
Předseda	
Organizační záležitosti	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu
Člen 1	Sportovní klub N. M. n. M.
Člen 2	TJ Spartak
Člen 3	MFK - N. M. n. M.
Člen 4	Tenis Club
Člen 5	TJ Sokol Krčín
Člen 6	TJ Sokol N. M. n. M.
Člen 7	TJ Sokol Vrchoviny
Člen 8	Tenis Table Club
Člen 9	Lyžařský klub
Člen 10	Aeroclub
Člen 11	Pohybové centrum
Člen 12	Yoshinkan
Člen 13	TJ Sport pro všechny
Člen 14	Klub českých turistů
Člen 15	Sportovní Klub Krčínský prak
Člen 16	Florbalová škola

Zástupce NSL chybí

Příloha 5 Rozdělení finančních prostředků z rozpočtu města

Veřejná finanční podpora – výtěžek z loterijní činnosti

Sportovní komise předkládá RM návrh na rozdělení finančních prostředků z rozpočtu města na rok 2012:

Sportovní klub	Návrh	sportovní
	komise	
Sokol Krčín	225.000	
MFK	332.500	
Sokol Vrchoviny	28.000	
KČT	47.000	
AEROKLUB	105.500	
STEPÍK	177.000	
Krčínský prak	5.000	
Tennis club	218.000	
NSL	20.000	
ASPV	82.000	
YOSHINKAN	38.000	
SK	760.000	
Lyžařský klub	47.000	
Sokol NM	110.000	
TJ Spartak	938.000	
TTC	59.000	
Florbalová škola	108.000	
Celkem	3 300 000	

Rada města Nové Město nad Metují dne 15. 10. 2012 rozhodla o navýšení příspěvku na sport o 800 tis. Kč. Sportovní komise po rozsáhlé diskusi přijala následující model rozdělení finančních prostředků jednotlivým sportovním klubům: 700 tis. Kč bude rozděleno sportovním klubům v procentním vyjádření jarního příspěvku (s výjimkou Krčínského praku, který nepožaduje navýšení), o 100 tis. Kč bude navýšen příspěvek SK Nové Město nad Metují jako kompenzace za krácení příspěvku v letech 2009 a 2010.

V případě, že Zastupitelstvo města Nové Město nad Metují změní částku 800 tis. Kč,

budou příspěvky jednotlivým klubům změněny v daném procentuálním vyjádření.

Návrh sportovní komise na rozdělení dodatečného příspěvku na činnost a provoz sportovních klubů:

Sokol Krčín	48 000
ASPV	17 000
MFK	71 000
YOSHINKAN	8 000
Sokol Vrchoviny	6 000
SK	261 000
KČT	10 000
Lyžařský klub	10 000
AEROKLUB	22 000
Sokol NM	24 000
STEPÍK	38 000
TJ Spartak	199 000
Krčínský prak	0
TTC	13 000
Tennis club	46 000
Florbalová škola	23 000
NSL	4 000